

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

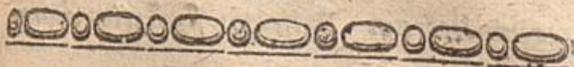
Joannis Friderici Karg Bambergensis Franconis. Pax Religiosa Sive De exemptionibus, & subjectionibus Religiosorum

Karg von Bebenburg, Johann Friedrich

Herbipoli, 1680

Decas IX. De Regularibus non-exemptis, Eremitis, servis Regularium,
Confraternitatibus, & immunitate locali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38315

DECAS IX.

*De Regularibus non-exemptis, Ere-
mitis, servis Regularium, Confra-
ternitatibus, & Immuni-
tate Locali.*

CAPUT I.

*De Religiosis Episcoporum ju-
risdictioni hodie dum plenè
subjectis.*

378. *Primus Monachorum status.*
 379. *Regula generalis, & varia argumenta,
quòd olim Monachi fuerint Episcopis plenè
subjecti.*
 380. *Gradus mutationis Instituti Regularis
ubi de occasione coloris nigri in habitum
Clericalem in vesti; & de primis Canonis
Ecclesia Collegiata S. Jacobi Majoris
Bamberga.*
 381. *Reductio Monasteriorum sub unum Ca-
put Regulari periculosa juribus Episco-
porum: ubi de Instituto Clericorum in come-
mune viventium.*
 382. *Religiosorum veteres Regula à singulo-
rum.*

rum locorum Episcopis sigillatim appro-
bata.

383. In Germania hodie dum plura Monasteria
subduntur Episcopis. Cautela pro Episcopis
in futurum; & de praeatorum tempo-
rum miseria.

378. **M**onachi olim medii erant
inter Clerum & populum, de-
cebanturque Pœnitentes Spontanei, A-
scetae, Spudaei, Eunuchi voluntarii, Con-
uersi, Therapeutae, Continentes, Litu-
sublimioris propositi &c. unde & in Eccle-
siis, dum Sacramentorum causâ con-
niebant simul cum Populo, speciali dis-
tione ab hoc distincti fuere. In-
quod de Monachis olim publicè bene-
dictis legitur, de benedictione laici
non de Clericali intelligendum esse, sed
scimus ex ipsa praxi Ecclesiae quae mo-
nachos quantumcunque professos, &
spirantes ad ordines sacros, primum
Clericalem statum per primam tonsuram
collationem assumit, hodieque per
quam indiscriminatim ad Clerum ad-
missi sunt, non patitur, ut in habitu Cleri-

ricali officium Divinum in choro decantent.

379. Quod insuper universam jurisdictioni ac potestati Episcoporum Diocesanorum subjecti fuerint, præter Regulam generalem & plures expressos canones, alia multa demonstrant. Nam Episcopi præficiiebant Abbates monasteriis, & illos ex causa deponebant c. *Si quis Abbas*. 15. XVIII. q. 2. recipiebant novitios, & eos admittebant ad professionem c. *Viduitatis*. 35. XXVII. q. 1. Monachorum providentiam gerebant, & si quid correctione dignum repererant, corrigere festinabant *Concil. Augustan.* sub S. Udalrico c. 6. approbabant Regulas, & visitabant monasteria *Conc. Nicæn.* c. 54. Iis adjudicabatur, quicquid Abbas sine Episcopi facultate vendiderat *Conc. Epaunen.* c. 8.

380. Paulatim tamen, sub prætextibus diversis, obtinuerunt (1) ut Clericus de parochia vel Ecclesia Cathedrali deputaretur, qui in Monachorum oratoriis

toriis sacrificium Divinum peragerent
 lisque Sacramenta ministraret dicitur
 κληρικὸς μοναχῆς in Concilio Chalcedonensi *can. 8.* (2.) ut ad promovendum Clericale obsequium, in ordinum minorum ministrorum defectu, unusquisque monachis eâ lege admitteretur ad statum Clericalem, ut, eo obtento, tanquam certæ cuidam Ecclesiæ, juxta veterem morem, adscriptus, monasterium ex templo relinqueret, *c. si quis monachus. 28. c. In parochia. 31. c. Ne quislibet. 37. XVI. q. 1.* (3.) ut periculum ex suis, dictum Missalem, pergerentur Divina mysteria *Concil. Anglican. sub Edgardo Rege can. 46.* (4.) ut ab uno suæ Religionis obstricto sacramenta perciperent; poenitentias imponerent & campanas haberent: cum prius ex tantum in Ecclesiis Cathedralibus ac parochialibus fuerint, unde & Presbyteri per funem Campanæ investiebantur; postroque etiamnum tempore Episcopi Herbipolenses, post sui Electionem

sonandum æs campanum ducuntur. (S.)
 ut universim, Authoribus S. Athanasio
 in Ecclesia Orientali, & in Occidentali
 S. Evsebio Vercellensi Episcopo, con-
 jungerent Clericatum cum Monachatu,
 à quo etiam color pullus ad Clerum in-
 vectus fuit, teste Card. Baronio ad A. C.
 393. dum multi Clerici Cathedrales su-
 ceperunt vitam monasticam; vel à
 monachis ad Episcopatus assumptis ad-
 deferendas vestes nigras, vitamque Re-
 ligiosam compulsi fuerunt. Quanquam
 illa vitæ præter aut contra canones mu-
 tatio non semper ad votum successerit,
 prout de Hermanno Bambergensi E-
 piscopo legimus, qui cum omnes cleri-
 cos è Diœcesi sua exigere volens, à Cle-
 ricis insignis Ecclesiæ S. Jacobi non du-
 dum à se constructæ fecisset initium,
 collatis cum Egberto Præsule Regulari
 consiliis: Clerici hoc ægrè ferentes,
 maximè cum scientiâ, moribus, con-
 versationisque Canonicae disciplinis
 præclare instructi essent, ita rem suam
 ege-

egerunt, ut, retento statu Ecclesiastico,
hodieum potiantur Ecclesiâ pro le
fundatâ.

381. Verùm cum his omnibus sub
stitit adhuc utcunque Regularis sub
stitio; nec quicquã ei exitius fuit, quam
reductio totius ordinis per varia loca
diffusi sub unum Regulare Caput ca
etera quæque membra in Religio Sp
ritu dirigens, quod inter cætera Cella
mum ac Reverendissimum Principem
Episcopum Bambergensem ac Herb
polensem Clementissimum Dominum
meum permovit die 30. Oct. Anno 1579
ad inchoatam ab aliquo tempore in
complures Clericos Diocesis Herb
polensis cum aliis, sub directione un
versalis cujusdam præsidis extra Dioc
sim habitantis, nec ullo jurisjur
vinculo Celsitudinis suæ, aut Herb
polensi Ecclesiæ obstricti, in commu
viventibus sociis unionem supprima
dam, alio generali vivendi modo
Clericis prius stabilito die 24. Oct. 1579

ne Clerus Celsitudini suæ commissus, impetratâ semel vitæ suæ communis Apostolicâ confirmatione, Episcopis Herbipolensibus à gubernatione sui (prout jam machinari ceperat) sub nomine privatæ directionis œconomicæ, prorsus exclusis, paulatim dependenter à Supremo Præside suo introduceret formam Regiminis generalis.

§ 382. Certè, si primas Religiosorum veterum Regulas legimus, eæ, vel consistebant in Evangelio, actibus Apostolicis, & Conciliorum Decretis; vel in talibus, quæ uni duntaxat canobio normam vivendi præscripserant, ita tamen ut, si idem institutum propagandum esset, Regula quidem acciperetur plerumque ab altero, cum approbatione localis Episcopi, quin hic tamen sequi teneretur Episcopi alterius Diœcesis iudicium, si quid immutandum, ac moribus suæ Diœcesis accommodandum putaret: quod cum prædictis Communistis, ubi adhuc degunt, ab Episcopis
ob.

observari deberet, extra-Diœcesanâ de-
pendentiâ seu Communitate sublatâ
quo casu non modicus ex ea vivendi ra-
tione fructus esset in Clero sperandus
fitamen etiam Episcopi continuo me-
nus suum exequantur.

385. Tametsi verò pleræque Religio-
forum, etiam antiquissimorum, Regu-
læ nunc à S. Sede probatæ; nec am-
plius arbitrariæ localium Episcoporum
attemperationi subiectæ sint, ex quo in
Concilio Lateranensi sub Innocentio
III. relato c. *fin. x. de Reliq. domib.* &
in Concilio Lugdunensi sub Gregorio
X. relato c. *un. eod. t. in 6.* statutum fuit
ne novus Ordo Religiosus introduci,
habitus regularis in eo assumi posset, nisi
si obtentâ ejusdem Ordinis Apostolicâ
approbatione: aliqui tamen ordines
his in Germania reguntur etiamnum sin-
gulariter ac independenter ab aliis
authoritate & jurisdictione suprema
gulorum Episcoporum localium.
Rota decis. 24. p. 9. Rec. fatetur, & p.

xis ad nos usque perducta, specialissi-
 meque Abbatis & Conventus Montis
 S. Michaëlis Ord. S. Benedicti (ut dea-
 liis filea) contestatio Celsitudini suæ per
 Instrumentum publicum Anno 1675.
 facta, ostendit: aut sicubi, consentien-
 tibus vel conniventibus Ordinariis,
 gubernari ceperunt sociativo quodam
 jure universitatis, seu Corporis Politici,
 sub Antistite supremo, & superioribus
 per provincias ac singula loca distinctis,
 praxis ibidem commonstrat, ejusmodi
 coadunationem (salvâ contrariâ præ-
 scriptione) non plus ultrâ pertingere,
 quàm ad disciplinam & observantiam
 Regularem. Qua in re tamen cautos
 esse velim deinceps Episcopos in novis
 ejusmodi coadunationibus seu aggre-
 gationibus indulgendis; & saltem Præ-
 decessorum suorum periculis sapere,
 quantorum motuum ac præjudiciorum
 causa quondam fuerit, quòd A. C.
 659. Monasterio S. Dionysii à Lande-
 rico Episcopo Parisiensi; Cœnobio
 Cor-

Corbejæ circa A. C. 664. à Bertefrô
 Episcopo Ambionensi ; Floriacens
 Conventui circa A. C. 859. à Rudolpho
 Bituricensi Archiepiscopo, & Coepi-
 scopis, plerumque ad instantiam Ro-
 gum, certæ immunitates ab Episcopi
 Jure concessæ fuerint. Quæ quidem eo
 tempore contigisse non miror, quo per
 invasionem Caroli Martelli aliorumque
 profanorum Principum, Episcopus
 pro arbitrio, subinde etiam laicis, dis-
 tributi ; SS. Canonum inscitia passim
 inducta ; imò & circa Rheni limites
 sanctæ superstitiones ac idololatria ob-
 ortæ fuerunt, ad quas extirpandas S. Bo-
 nifacius à Gregorio II. circa A. C. 719.
 tanquam Sedis Romanæ Legatus in Ger-
 maniam missus fuit, ut patet ex ipsius
 S. Bonifacii verbis ad Wilibrordum E-
 piscopum Trajectensem conscriptis :
*B. Gregorio Papa in Germaniam ob
 evangelizandam causam directus sum, quo
 usq[ue] legationis gratiâ in has barbaras re-
 giones adveniens &c.*

CAPUT II.

De partibus Episcoporum in
taliū, & Regularium etiam exempto-
rum, visitatione.

384. *Præmittenda visitationi.*
 385. *Accessus Episcopi vel Ejus Commissario-
rum ad visitandum.*
 386. *Actus Visitationis.*
 387. *Ea, quæ à visitandis paranda sunt, ut
visitatio utiliùs & maturiùs peragatur.*
 388. *Suaderur Episcopis, ut quandoque perso-
naliter visitent.*
 389. *Tempus Visitationis.*
 390. *Duo genera Decretorum post visitatio-
nem.*
 391. *Decreta quædam verbaliter, alia in
scriptis faciendâ, semperq; consulendum
authoritati superiorum, nisi delicti gravi-
tas, aut notoreitas aliud requirat.*
 392. *Regulares exempti Visitari possunt ab E-
piscopo circa curam & administrationem
Sacramentalem actualem necessariam re-
spectu Cleri & Populi secularis.*
 393. *Quid de voluntaria Sacramentorum ad-
ministratione?*

394. *Specialiter observanda in Visitatione
Conventum Religiosorum.*
395. *De libro Visitationis.*
396. *Discessus à Visitatione.*

384. **E**piscolalis officii ratio, *secundum*
erumque Canonum authoritatem
jubet, ut annuatim, aut quoties
tualis Monasteriorum Episcopis
etorum necessitas exigit, debita cum
ligentia saluberrimum visitationis
nicæ munus exercentur, tum ut Regu-
laris disciplinæ vigor permaneat, tum
ut, sicubi renovatione indigeat, quod
tum in Domino fieri poterit, Episcoporum
authoritate ac sollicitudine reparetur,
maximè verò si quod diffidorum
simultatum periculum præto sit. Quod
bus casibus, aliquot ante visitationis
diebus Regulares visitandos præmoneri
convenit, ut fervidis ad Deum precibus,
castigationibus voluntariis, et orationibus
catorum expiationibus bonitatem
vinam implorent, quatenus visitationis

instituentæ progressum in viam salutis
 dirigere dignetur: tum verò, cum pluri-
 ma sint, de quibus in eadem tractan-
 dum erit, omnes ac singuli accuratè
 considerent, quænam potissimum sive
 ad fovendum pietatis Religiosæ studi-
 um, sive ad conservandam charitatem
 fraternam, sive ad eradicandum quod-
 cunque malum, sive ad procurandum
 bonorum omnium incrementum, ma-
 nu & curâ Episcopali egere putaverint,
 quò ab Episcopo vel Ejus Commissariis
 interrogandi, singula in promptu ha-
 beant, nec facilè quicquam omittant.

385. Indictâ die Visitationis, Ecclesia
 in primis ornabitur, sicut in solemnio-
 ribus festis, præmissis pridè, post salu-
 tationem Angelicam, omnium Campa-
 narum pulsu; ipsâ verò die, horâ con-
 gruâ. Conventus visitandus, in atrio Ec-
 clesiæ adventum Episcopi vel Ejus Com-
 missariorum expectat cum cruce, ut
 eos processionaliter ad Ecclesiam ipsam
 deducat; & ante ingressum, præcento
 T Hymno

Hymno *Veni creator spiritus*, & Episcopus
 ipse met venerit, incipit & profertur
 Antiphonam *ton: 2. Sacerdos*
Pontifex &c. vel Responsorium *ton:*
Ecce Sacerdos Magnus &c. ut in Pon-
 tificali, Tit. Ordo ad recipiendum
 sessionaliter *Pralatum*, vel *Legatum*,
 verò Commissarii Episcopales ex-
 eundi sint, cantat Antiphonam *ton:*
estis cives sanctorum &c. & à *Pra-*
Ecclesie, vel primo de *Conventu* pro-
 rigitur Episcopo, aut primo ex *Com-*
missariis asperforium cum aqua benedi-
 cta, quod Episcopus, aut *Commissarius*
 us accipiens, primò seipsum, deinde
 lios aspergit; cantatoque à *Pra-*
ecclesie, vel *Majore de conventu* *Pro-*
tektor noster aspice &c. cum *secu-*
tibus; aut si sint *Commissarii* tam-
 omissio versu precedente *salvati*
 &c. post *Dominus vobiscum*, Episcopus
 vel *Commissariis* ante *Altare* *steterit*
 bus, dicitur oratio: *Deus humilium*
prator &c. ut in *Pontificali*.

386. Deinde sedens Episcopus, vel primus Commissarius vultu ad visitandos converso, brevi sermone proponit adventus sui causas, quia SS. Canones, & Ecclesiasticus ordo hoc propter multa fieri præcipiunt. 1. ad absolvendas animas defunctorum 2. deinde ut sciat ac videat, qualiter Conventus ipse spiritaliter & temporaliter gubernetur; quomodo se habeat Ecclesia in ornamentis; quanto cum nitore & cultu Divina officia peragantur; qualis sit vita singulorum; quantum studium Regularis disciplinae &c. ut ex officio inquisitionis suæ per Episcopum, si quæ in præmissis corrigenda fuerint, corrigantur & emendentur. 3. si qua in re singuli se gravatos existiment, ut cum fiducia filiali pro adjumento recurrant. Quibus expletis, fit generalis absolutio mortuorum juxta ritum in Pontificali præscriptum; ac tandem cum designatis officialibus inchoatur visitatio à sanctissima Eucharistia; tum ad sancta Olea, sacras

Reliquias, Altaria, Capellas, & Sacra
 imagines; item ad sacristiam, & con-
 terium proceditur: postea ad ipsius
 Conventum, in quo locus Capite
 Dormitorium, cellæ, Infirmaria,
 bibliotheca, & cætera perlustrantur.
 inde audiuntur singulorum querela
 quæ sunt, & de rebus scitu necess
 quoad conversationem, disciplin
 temporis distributionem, Religio
 occupationes &c. diligenter de
 inquiritur; & quoniam ad priorum
 fitationum Decreta semper reflect
 dam est, de illis speciatim quaritur,
 fuerint executioni mandata.

387. Ut autem omnia maturius
 celerius peragatur, parari expon
 in locis debitis poterunt sacra sup
 cum inventario; libri ad u sum Eccl
 destinati; Index SS. Reliquiarum
 suis testificationibus; documenta
 indulgentiarum vel Altaris privileg
 Inventarium Jurium, privilegiorum
 onerum, bonorum stabiliu, redita-

una, I
 dex o
 cioru
 obno
 rii; de
 Regu
 ventu
 rum re
 & quor
 dex bo
 rum &
 388.
 si prop
 um sibi
 ventun
 OTT
 Apost
 propri
 ta & gr
 exceper
 tium ha
 jore cu
 nant,

9
 3

una, Decimarum, oblationum &c. Index oratoriorum, capellarum, beneficiorum conventui incorporatorum, vel obnoxiorum juri patronatus Monasterii; designatio omnium personarum tam Regularium, quam secularium Conventui servientium, specificatio missarum receptarum, Legatorum &c. & an & quomodo iisdem satisfieri soleat; Index bonorum fortassis à laicis usurpatorum &c.

388. Solers Episcopus optimè faciet, si propriis quandoque oculis Regularium sibi concreditorum Ecclesiam, Conventum, vitam, ac mores, exemplo S. OTTONIS Episcopi Bambergensis & Apostoli Pomeranorum, lustraverit; propriisque auribus singulorum lamenta & gravamina, vel pia consilia sincerè exceperit, ut ex visa Episcopi facie solatium hauriant; remotisque testibus, majore cum fiducia Episcopo ea proponant, quæ fortè non adeò candidè referren-

T 3

436
ferrentur ab aliis, aut alterarentur
palliarentur.

389. Quoad tempus Visitationis, præ jam dictum est, eam annuatim quoties necessarium visum fuerit, tuendam esse, ut conservetur memoria statûs rerum, deprehensus usus maturè tollantur, & non sicut renasci.

390. Si Visitationem Episcopus peregerit, statim quædam decernenda in actu Visitationis exequetur; alia pro gravitate materiarum, altioribus nisi reservabit, adhibitis in disquisitione viris prudentibus sacrorumque Canonum bene peritis. Prioris generis demolitio Altarium, ubi faciendæ Ararum contractio, veteris olei bustio; obstructio sepulchrorum in vetito; rerum aut imaginum prophanarum amotio; Corporalium, purioriorû, & indecentium rerum irreparabilium laceratio; inconvenientium altarium occlusio; Missalium & hęc

nam nimis attritorum destructio &c.
 quæ tamen omnia Actuarius fideliter
 annotabit. Secundigenis sunt, quæ vel
 executioni statim mandari non possunt,
 vel maturiorem discussionem deside-
 rant: ita tamen, ne Decretorum ad de-
 fectuum emendationem conducentium
 compilatio & publicatio nimium pro-
 trahatur.

391. Decretorum aliqua fiunt verba-
 liter tantum, maximè in iis, quæ singu-
 lorum defectus corrigendos respiciunt,
 quandoque etiam publicè coram aliis,
 pro arbitrio Episcopi, ut reliquis timor
 salutaris incutiatur. Ubi tamen caven-
 dum est, ne diminuatur Superiorum au-
 thoritas, nisi delicti gravitas & notorei-
 tas aliud exigat. Cætera fiunt in scriptis,
 cum obligatione eadem vel affigendi
 publicè in loco accessibili atque conspi-
 cuo; vel in certos quosdam libros sin-
 cerè relata aliquoties per annum omni-
 bus publicè prælegendi. Quod autem
 passim dicitur, appellari non posse à De-
 cretis

cretis Episcopi visitantis, intelligi debet
in materia concernente correctionem
moram, & iis, quæ celerem ac summo-
riam provisionem desiderant; non
tem in aliis rebus currentibus & co-
nariis tractandis cum solitis terminis
modisque legalibus ac judicialibus,
quibus admittitur appellatio post de-
nitivam quoad effectum devolutam
quin tamen executio suspendatur.

392. Quanquam verò Regularibus
qui privilegio quodam speciali a visitatione exempti sint: visitari nihilominus
possunt in iis, in quibus subiacent
Episcopo, & speciatim quando curam
animarum exercent, aut tanquam con-
fessarii de licentia & autoritate Episcopi
pro Clero & Populo sæculari penitentiam
Sacramentum administrant: quæ cura
& administratio cum vel sit jurisdictionis
naturalis, vel Sacramentalis; hæcque sit
in habitualem absque exercitio in loco
lato vel communitate quæpiam residen-
tem, & in actualem residentem in loco

testate eorum, qui habent prædictum
 exercitium, dividatur: de *sacramentali*
actuali potissimum quæritur, præmissâ-
 que ejus in *necessariam, & voluntariam*
se simplicem subdivisione, *respondetur,*
 priorem, hoc est, *necessariam* monaste-
 rio incumbentem respectu Cleri vel Po-
 puli Episcopo subiecti cum necessitate
 reciproca inter administrantem & reci-
 pientem (cujusmodi functiones sunt Sa-
 cramentum Evcharistiæ tempore Pa-
 schatis, & sumptum in infirmitate per
 modum viatici; Baptismus; extrema
 unctio; authentizatio Sacramenti Ma-
 trimonii &c.) subjacere visitationi Epi-
 scopi tam locali, quàm personali, ita ut
 & in personarum habilitatem, mores,
 diligentiam &c. inquirere possit; & vi-
 sitare Altare in quo asservatur Evchari-
 stia, Baptisterium, Armarium sacrorum
 oleorum, confessionalia, cæmeteria, li-
 bros matrimoniorum, baptizatorum
 &c.

393. De altera specie *voluntaria sa-*

T §

gra

et absentoribus administrationis, cuius
 modi sunt Eucharistia extra occasiones
 præcepti Paschalis & viatici, nec non
 administratio activa Sacramenti Peni-
 tentiæ, quicquid nonnulli putaverint
 de visitatione locali Altaris, in qua
 custoditur Sacramentum Eucharistia
 hodie saltem post declarationes auctori-
 tate S. Sedis Apostolicæ editas, res-
 tatio quoad illam restringitur solum ad
 personas administraturas clero vel po-
 pulo sæculari Pœnitentiæ Sacramentum
 ut idoneitatis earum sufficientem cer-
 titiam habeat per examen ante appro-
 bationem fieri solitum; easdemque con-
 ligare possit ac debeat ad exercitia con-
 ferentiarum casuum & Lecturæ Theo-
 logiæ moralis, &c. quæ Jurisdictionis
 potestas Episcopi in personas & Ecclesias
 exemptas causativè & indirectè exerceri
 exercetur, ratione Populi scilicet, apud
 les Sacramenta & alia Divina recipien-
 tis, ita ut Religiosus huiusmodi, quæ
 vis aliàs minimè subditus, occasione

ministracionis prædictæ; non secus ac
 alius salariatus servus, aut in res alterius
 administrandas se ingerens, cæteroqui
 liber, circa concernentia ipsam curam
 seu administracionem, Episcopo tan-
 quam primo Pastori ovilis, aut princi-
 pali vineæ custodi subjiçatur.

394. *Circa visitationem Monasterio-
 rum monialium* duo speciatim monen-
 da occurrunt, I. Visitatoribus non esse
 licitum eam intra clausuram peragere;
 vel sub alio quocunq; prætextu ullate-
 nus ingredi, nisi tantum in suspicione
 violatæ Clausuræ; aut si oculari loci cu-
 jusdam intra clausuram constituti inspe-
 ctione opus sit; vel cum infirma ad cra-
 tes descendere non valente agatur. II.
 si superior ordinis jus habeat, easdem
 etiam specialiter visitandi, cum debita
 compatibilitate tum quoad tempus, tum
 quoad Decreta procedendum esse, ne
 vel obruantur tot examiniibus, vel in
 confusionem aliquam perducantur.

395. Liber Visitacionis compilandus

ex eiusdem actis, debita cum indolentia,
 pulchroque ordine conscribi, & in Ar-
 chivo Episcopali custodiri debet, tum
 ut omnino in prioribus visitationibus
 ordinata recognosci à Visitatoribus
 sint; tum ad probandam facilius peti-
 tionem visitandi; tum ad alios plures
 fines effectus: notatis in fine singu-
 rum Visitationum localium procurato-
 ribus, sive sumptibus in alimentatio-
 nem Commissariorum, vel ipsius
 Episcopi factis, ad posterorum in-
 formationem, & excitationem, ne im-
 bus requirendis excedant, aut totam
 visitationem, potissimum ad emolumenta
 quædam corporalia dirigere videan-
 tur.

396. Peractâ demum visitatione
 loci, & omnibus expeditis, cum Episcopus
 pus, aut Commissarii discedere volu-
 rint, accedunt ad Ecclesiam, discunt
 ante Altare Psalmo *de profundis* cum
 Antiphona, versibus, & oratione
 Pontificali assignatis, discedunt.

CXX

CAPUT III.

An ostia monasteriorum Episcopo Visitanti clausa perfringi possint?

397. *Circumspectio adhibenda ab Episcopo in Visitatione.*

398. *In casu renisus, perfringere potest portas visitandorum, & alia remedia adhibere, per modum justa defensionis.*

399. *Author seditionis illico graviter est puniendus.*

397. **C**um visitatio à malè conscis evitari pro viribus soleat; aut sub privilegiorum prætextu, variis sæpe modis eludi: maximâ circumspectione in Episcopo vel Ejus Commissariis opus est, ne subeant periculum amittendi respectum. Unde sicubi foret grave dubium, consulendum esset Episcopo, ut per cuniculos ageret, nec antè visitationem susciperet, quàm de felici suæ intentionis exitu plenissimè esset securus.

398. At in iis casibus, ubi nullum de
 suo jure dubium probabile vertitur, si
 quando Episcopo visitare volenti cla-
 dantur ostia, ejusque jurisdictio per-
 visum hujusmodi violetur, haud ambig-
 gendum est, quin per modum iustitiae
 defensionis ei liceat effringere portas, et
 prohibito etiam, ubi Ipse non sufficiat, ad
 temporale imperium habeat, auxilium
 brachii saecularis; aut per censuras eccle-
 tra rebelles procedere, propter seculum
 lum, si spiritualium armorum usus pro-
 futurus putetur. Innocen. in c. *sancti*
verabilis. 21. §. de consib. Abbas
ut in domibus. 1. n. 5. v. ad secundum
ed. §. de immunit. Eccl.

399. Quando tamen non speratur
 praeatus successus, ad reprimendam inco-
 dientium contumaciam recluso
 quomodolibet aditu, principis fieri
 obstandum est; institutoque diligenti
 examine, si malum ab uno proce-
 cognoverit graviter in seditionis
 thorem invehendum est per pub-

per
 cer
 em
 De
 400.
 S. S.
 401.
 Po
 Eli
 402.
 ra
 403.
 404.
 405.
 H
 tu
 ciff
 406.
 di
 ele
 con
 407.
 Sa
 pu

pœnitentias, carcerationem &c. ut acerbitas pœnæ ad paucos; terror & exemplum ad multos pertingat.

CAPUT IV.

De electione & confirmatione
Abbatum ac Præpositorum.

400. In electionibus Prælatorum Regularium
S. Spiritus ductus est sequendus.

401. Quid sit Electio, & quomodo differat à
Postulatione: ubi de Brevibus Apostolicis
Eligibilitatis.

402. Triagenera Electionum: & I. per inspi-
rationem, vel quasi.

403. De electione per compromissum.

404. De electione per scrutinium.

405. Formæ. Quia propter servanda in ele-
ctionibus ad perpetuam Prælaturam in ri-
tulum: & quid S. C. Tridentinum adje-
cisse videatur.

406. Electioni non est locus, antequam vacet
dignitas: ubi de Coadjutoriis; differentia
electionis & postulationis; nec non de Con-
cordatis Germania.

407. Vocandi sunt omnes interesse habentes,
saltem qui morantur intra provinciam.

508. De Capitulationibus seu compati-
te Electionem.

409. De eligentibus per Procuratorem.

410. Preliminarium ipsiusmet actus electionis.

411. Modus eligendi per scrutinium.

412. Acceptatio & publicatio electionis.

413. De admissione extraneorum ad Electionem: ubi de natura decreti irritantis.

414. De scrutatoribus extragremialibus.

415. De modo eligendi per compromissum.

416. De Confirmatione.

400. **R**Ectè monet S. Chryso-
stomus nihil ita curandum esse in
Eclesia DEI, quàm ut Superiorum
Antistitum electiones viâ Spiritus
Sancti, quàm secundum respectus pri-
vatos ac temerè fiant: non quasi
liter sublatis speciebus compromissi
scrutinii, ea tantùm valere debeat,
per inspirationem S. Spiritus fieri
debet; sed quòd in omnibus querenda
ac habenda præ oculis Divina voluntas
eò inclinans, ut optimi & aptissimi
que præficiantur. Quod in Religione

bus cum primis obtinet, ubi cum vel minimus etiam imperfectionis pulvillus integritatis Religiosæ nitori labeculam aspergere valeat, talibus profectò monasteriorum Rectoribus opus est, quorum vita prorsus irreprehensibilis sit, & actiones tanta cum sinceritate simul ac discretione jungantur, ut pulcherrimus ille totius Corporis regimini illorum concreti splendor conservetur intactus.

401. Quare cum hic de Electione tractandum sit, ejus definitionem præmitto, ac dico, Electionem esse solemnem evocationem personæ idoneæ ad vacantem Ecclesiæ dignitatem, quæ Jure communi habet administrationem rei Ecclesiasticæ cum jurisdictione. Distinguitur autem *Electio* à *postulatione*, si pressè sumatur, quòd illi tantum eligi possint, quibus nullum obstat Canonicum impedimentum; *postulatio* verò dirigatur ad Superiorem, ut *postulationem* personæ canonicum impedimentum habentis gratiosè admittat ac proinde

indè regulam tam exactam non requiritur
 de eo, quod pendet à solo arbitrio
 superioris, dummodo sufficienter con-
 stet de postulantium voluntate, per
 saltem tertias exprimenda: quod
 ut quandoque à S. Pontifice, nonnulli
 Canonice impeditis, ad removendam
 ejusmodi obicem *Breve eligibilitatis*
 concedatur: quale Cellissimus ac Re-
 rendissimus Princeps, Clementissimus
 Dominus meus Episcopus Bambergensis
 & Herbipolensis 1675. nihil minus
 expectans, DEO mirabiliter
 nente obtinuit à Clemente X. cum re-
 caret sedes Episcopalis Herbipolensis
 ad quam etiam per majora die 27. *Ma-*
 pervenit.

402. Tria sunt electionum genera
 per *Inspirationem*, per *Scrutinium*,
 per *Compromissum*. Electio per
Inspirationem Spiritus S. nullam requirit
 solemnitatem, neque votorum nume-
 rationem; sed relinquitur arbitrio
 cujus spiritus *Gal. s. v. 18.* non suble-

gibus hominum, fierique censetur,
 quando nullo inter Eligentes habito
 tractatu, absque contradictione, in loco
 etiam insolito, unus eligentium dicit:
Ego eligo talem, & cæteri dicunt simili-
 ter; vel omnes unanimiter clamant,
Nos talem elegimus: quâ ratione S. Mar-
 tinus, S. Nicolaus, & alii ad Episcopatus
 assumpti fuerunt; & de S. Ambrosio
 apud Paulinum in *Ejus vita* legitur,
 quod voce infantis proclamatus, ab o-
 mnibus unanimiter receptus fuerit.
 Cui correspondet alter eligendi modus
 per quasi *inspirationem*, quando subito
 ac repente cum aliquo tamen ordine,
 scilicet in loco Capituli, observatâ eligen-
 tium serie, absque intervallo, Electores
 omnes, nullo penitus discrepante, unum
 aliquem eligunt. Cujusmodi electio-
 nes quamvis hodie, peccatis nostris exi-
 gentibus, rarò occurrant, & columba
 Spiritus S. à Corvo enecata dicatur:
 constat tamen de Celsissimo ac Reve-
 rendissimo Principe, Clementissimo
 Do-

Domino meo, quod die 21. Martii
1672. per quasi inspirationem fuerit ad
Ecclesiam Bambergensem assumptus.

403. Electio fit per *Compromissum* cum
uni vel pluribus idoneis electis
committitur, quorum iudicio standum
est, nisi indignum elegerint: notandum
que Doctores, si plures compromissa-
rii à Partibus assumendi sint, totius electio
ut fiat impari numero, quò in casu
cordiæ major illorum pars electionem
concludere possit.

404. Electio per *scrutinium* tribu-
eretur, votis singulorum diligenter con-
quisitis, cuius speciales ritus adhiberi
quondam solebant in examine Cate-
chumenorum apud S. Augustinum &
alios: in electionibus verò secundum
dispositionem Concilii Lateranensis
relati c. *Quia propter*. 42. *de elec.*
pro forma requiritur, ut in Capitula-
re legitime congregato eligantur tres Sca-
tatores de gremio ejusdem Capituli
qui vota singulorum secreta exquirant,
& in

& in scriptis annotent, publicatoque
 Scrutinio, & factâ collatione, illum sta-
 tim publicent electum, in quem major
 & sanior pars Capituli consenserit, uno
 ex Scrutatoribus vel eo, qui Capitulo
 præest nomine totius Capituli sic allo-
 quente Capitulum: *Placeat vobis ele-
 ctionem publicari? & intellecto, quod
 placeat, per verba singularis numeri di-
 cente, Ego N. meo omniumq; eligenti-
 um mihi in his consentientium nomine,
 N. in quem, collatione factâ, major & sa-
 nior pars Capituli consensit, (vel, omnes
 consenserunt) in nostrum & hujus mo-
 nasterii Abbatem (Præpositum &c.)
 eligo ac nomine Capituli, ad laudem &
 gloriam DEI omnipotentis præfatum N,
 declaro atq; pronuntio verè & legitime
 electum hujus Monasterii Abbatem
 (Præpositum &c.) jubeoq; ut electio sole-
 mniter publicetur, in nomine Patris &
 Filii & Spiritus S. cum enim integra e-
 lectio sit actus moraliter unus totius
 Capituli, non censetur perfecta, donec
 unus*

unus nomine totius Capituli loquatur,
 & publicè communi nomine eligatur
 Prælatus, quem antè major pars
 vel omnes sigillatim elegerant secretè
 ac privatim c. *sicut cum*. 21. de elec.
 in 6.

405. Hæc forma c. *Quia propter*
 servanda est, quoties agitur de forma
 electione ad perpetuam prælaturam in
 titulum: cui, quoad Prælaturas Regu-
 lares, etiam perpetuas S. C. Tridenti-
 num *ses. 25. de Regular. c. 6.* adhibenda
 videtur, ut, cæteris eligendi formis ab-
 solutis, non nisi per Scrutinium ac vota
 secreta fieri possit; & si quis aliter el-
 ectus fuerit, electio irrita sit, ad inducen-
 dam majorem electionis libertatem
 quæ in electionibus Prælatorum Re-
 gularium magis periclitari solet, ad
 præsidium Episcopi, Cardinalis Prae-
 statoris, vel Superioris per Generalem
 deputati; quàm in Capitulis Cathedrali-
 um, in quibus omnes vocales coelectores
 jus habent, & regulariter per nullius

perioris actui electionis intervenientis
personalem praesentiam conterrentur.

406. Quoniam verò ad actum elec-
tionis plura concurrere solent ac de-
bent, de singulis aliquid ex ordine in-
nuam, non quasi constituturus certam
Juris Theoricam cui libet casui applica-
bilem; sed ut aliquod saltem lumen
indè mutuari possint ii, ad quos jus e-
jusmodi pertinet, retento nihilominus
usu singulorum conventuum atque lo-
corum. Itaque

I. Sciendum est, jus eligendi ex natu-
ra rei habere hanc conditionem, ut e-
xerceri non possit, nisi adveniente di-
gnitatis vacatione, quæ vel per obitum,
vel per renuntiationem, vel per transla-
tionem, vel per privationem, vel per sta-
tus incompatibilis assumptionem con-
tingit. Unde Superstiti Prælato Co-
adjutor cum spe successionis dari non
potest, nisi à Superiore, cujus consensus
semper accessisse intelligendus est, quo-
ties perpetuus Coadjutor datus alicui
legi-

legitur, ut in S. Bonifacio Episcopo
 Moguntino de permissu Zachariae Ro-
 mani Pontificis cernitur c. *Petisti* c. 1.
 VII. q. 1. & ex antiquis Episcoporum
 Coadjutorum dationibus, vel confirma-
 tionibus factis semper à Primatibus
 Metropolitanis evidenter apparet
 deò ut materia dandi Coadjutorem
 Episcopo vel Abbati, sede plenà, totum
 diversa sit à materia eligendi Episcopum
 vel Abbatem, sede vacante: cum
 adjectoria directè ac immediatè pen-
 dat ab arbitrio Superioris, qui tamen
 considerare solet consensum tum ipsius
 adjuvandi, tum Capituli voluntatem
 am explicantis in figura electionis;
 lectio autem propriè dicta fit per
 ipsum Capitulum; nec aliæ Superioris
 partes sint, quàm eam vel confirmari
 vel infirmandi: quapropter in post-
 ore casu circumspectior esse debet
 Superior circa ipsam electionis forma-
 ob jus tertii, scilicet Electi, si validè
 sit; aut proprium Superioris ex

lutione ad se facta, si invalida extiterit,
 ita ut ex integro tunc providere possit
 Ecclesie vacanti in alia persona sibi be-
 neficia; vel in eadem, quae nulliter ele-
 cta fuerat, per viam novae deputationis,
 dummodo illi constet de voluntate ma-
 joris saltem partis eligentium. Ubi,
 quoad electiones Episcopales in Ger-
 mania, ex Concordatis inter Eugeni-
 um IV, nomine S. Sedis Apostolicæ, &
 Fridericum III. Imperatorem diversos-
 que S. R. I. Principes tum Ecclesiasti-
 cos, tum seculares, repræsentantes In-
 clytam Nationem Germanicam, in itis,
 & à Nicolao V., qui prius Thomas
 Carzanensis dictus unà cum Joanne Car-
 dinales postea Cardinale S. Angeli, &
 Nicolao Cusano deinde similiter ad
 Cardinalatum assumpto, Conventui
 Francofurtensi A. C. 1446. interfuerat,
 primum simpliciter, tum verò per con-
 stitutionem specialem certo modo con-
 firmatis, notandum est, Capitula Cathe-
 dralia in vim eorundem Concordato-
 rum

rum prætere, casu quo nimis solenni-
 ritatum rigor in electione ad-
 equem servatus non fuerit, providendum
 esse tamen à S. Sede Apostolica Eccle-
 siæ vacanti de eadem persona capitula-
 riter electa, modo electio facta sit ab
 omnibus vel à majore parte, cæteris
 concernentibus formam Electionis
 missis: quem sensum usus consuetudo
 hucusque receptus confirmat.

407. II, Requiritur, ut, Ecclesiæ ca-
 nonicè vacante, citentur omnes sepe
 tutam defuncti aut certam aliàs religio-
 tionem vel privationem &c. pro die &
 loco determinatis ab Episcopo (sicut
 ut Bambergæ & Herbipoli quoad Con-
 ventus Benedictinorum, Canonicorum
 Regularium, Cisterciensium, & Pra-
 monstratensium moris est) vel ab ipso
 met Conventu, pro recepta consuetu-
 dine, omnes interesse habentes, factum
 qui sunt in provincia c. *Coram dilectis*
 35. x. *de elect.* ita quidem, ut si vel
 nus vocalis prætereatur, agere possit
 c. *canon.*

contemptu, si velit; universamque electionem subvertere.

408. III. Pro meliore eligentium informatione præcedere possunt electionem, intra 3. menses à die vacationis instituendam, certi tractatus consulti de meritis, partibus, & qualitatibus eligendorum c. *Inter Canonicos*. 21. & c. *in Veteri* 52. *de elect.* sicut & de iis, quæ necessariò observanda vel præcavenda videntur deinceps pro bono regimine Ecclesiæ vel Monasterii, vocarique solent in electione Pontificis quidem *Capitula conelavis*, (de quibus suse Lavorius *in suis lucubrationibus*, & eminentissimus Cardinalis Brancatius *differt.* de pactioibus Cardinalium, quæ vocantur *Capitula Conclavis*) aliàs *Capitulationes*, seu *compactata* tempore sedis vacantis jurejurando firmata à singulis ob bonum regimen futuri successoris, quæ licita & servanda sunt, si nihil aliud quàm publicum vacantis Ecclesiæ bonum respiciunt; irrita verò &

V 2

perju-

perjuria potius dicenda c. sicut. 27. *de jurejur.* si merè directa sint in quibus
 cunque Eligentium commodum, et
 contra auctoritatem Superioris, et
 publicam Ecclesie utilitatem c. ubi pro
 culum. 3. §. ceterum. *De elect.* in
 vel impeditiva majoris boni, aut Regu-
 laris disciplinæ relaxativa c. quibus
 modum. 25. §. *de jurejur.* Clemens
 in c. 4. *de elect.* in secunda collectio-
 Decretalium apud Antonium Augu-
 num; vel in præjudicium tertii c. in
 coningat. 28. §. *de jurejur.* in
 Superioris, cujus jus in quocunque
 ferioris juramento intelligitur
 exceptum c. *Venientes.* 19. §. *de elec.*
 & si sint præter dispositionem Sacra-
 Canonum, ut S. Sedes Apostolica
 claravit per Eminentissimum D. Car-
 nalem Azzolinum his verbis ad Episcopum
 pum Brixinensem per litteras d. 10. 1570.
Havendo la Santità di N. signora
esaminare minutamente i capi della
denz.ioni seguita tra V. S. Illustrissima

il Capitolo di cotesta sua chiesa nell' esser
 lei eletta al Governo Pastorale di essa, mi
 comanda la Sanità sua di scrivere in
 suo nome à V. S. Illustrissima, ch' ella po-
 trà lasciare di osservare tutti quelli, che
 sono contra ò fuori della disposizione de'
 sagri Canonì, ò del Consiglio di Trento, &c.
 cuius ultimi ratio est, quòd vel electio-
 ni, quæ absoluta esse debet c. *Actus* 50.
 de R. l. in 6. alia conditio adjici nequeat;
 quam expressiva eorum, ad quæ Electus
 tenetur tenetur de Jure L. *muto*. 6. §.
subconditione. 1. ff. de Tutorib. vel, ut
 Felinus in c. *si verò* 8. §. *de jurejur.* Ro-
 manus *singulari* 307. alii que loquuntur,
 consensus ejusmodi, quamvis juratus,
 merito vocetur extortus gravi metu o-
 mnimodæ exclusionis à vacante dignita-
 te: de quo tamen secundo, maxime in
 Regularibus, dubito; & insinuato hoc
 uno, Capitulationes ejusmodi in ele-
 ctionibus Superiorum Regularium ad-
 jici solitas, ab Episcopis, vel aliis illo-
 rum superioribus prohibendas, necto-
 V 3 leran-

lerandas esse, nisi horum auctoritas
 approbatio, præviâ earundem revisio-
 ne, accedat, nequi fortè respectibus
 privatis illecti tempus illud idoneum
 acceptabile putent ad consulendum
 commodis suis cum qualicunque pro-
 dicio Regulæ aut disciplinæ, Nunc
 lia transeo.

409. IV. Legitimè absēs, ac rati-
 biliter impeditus de Jure cōmuni con-
 mittere potest electionem alicui de Ca-
 pitulo, qui tamen, sic constitutus pro-
 curator, eundem suo & procuratoris
 nomine eliget, nisi in mandatis de-
 terminata sit persona eligenda c. si quis
 flo. 46. §. porro de elect. in 6. Tunc
 in illam ejus, & in aliam suo nomi-
 nitate poterit consentire. Quod cum
 etiam licuisset in electionibus Imp-
 torum, à Carolo IV. in Aurea Bulla
 ratum atque dispositum fuit, ut Leg-
 Electorales cum plena potestate ad
 ctionem accedant, nec ad certam
 sonam eligendam sint adstricti. De
 Re

Regularibus expressè decrevisse vide-
tur Tridentinum *ses. 29. de Regul. c. 6.*
absentium vices non posse demandari.
At Passarellus in *Privil. minimor.* asserit
à S. Congregatione Concilii sæpiùs de-
claratum fuisse, Procuratores legitimè
constitutos cum generali mandato ad e-
ligendum, ab iis, qui canonicè impe-
diti sunt, non excludi, dummodo non
habeant speciale mandatum de eligen-
da certa persona, quia tunc votum non
posset esse secretum; testaturque de vi-
su & auditu: si nimirum iis id aliàs lice-
at de consuetudine, statutis &c.

410. V. Vocales citati, die indictâ
pro electione novi Præfulis, comparent
horâ consuetâ in loco deputato, & post
missam solemnem de Spiritu S., sacram-
que synaxim ab Eligentibus universis
perceptam, coram Notario & testibus
ingrediuntur locum Capitularem vel a-
lium, in quo de Jure aut consuetudine
est facienda electio, ubi Secretarius Ca-
pituli omnium ac singulorum vocalium
V 4 nomi;

nomina & cognomina clara voce recen-
 set è scheda; tumque Prior, vel Decanus
 aut ille, qui electioni præest, Notario
 præcipit, ut unà cum Testibus ad Eccle-
 sia valvas accedens, in repetita per-
 ptoria citationis signum refigat citato-
 nem edictalem, ac denuo reproducat
 & publicè legat. Quibus ita completis
 idem Decanus, vel Prior &c. communi-
 ciam non comparentium accusando
 pronuntiat rectè factam esse indicta-
 nem electionis; omnesque præsentem
 graviter obtestatur, ut si qui ex illis
 communicati, interdicti, vel quomodolibet
 sibi privati, aut ab activa voce suspensi
 sint, confestim recedentes, ceteros ob-
 gendi jus habentes inturbatè proces-
 re ad electionem permittant; dicto
 Hymno *Veni Creator Spiritus*, tacitis
 cris Evangeliiis, singuli ex ordine in
 mentum solitum de eligendo m
 ac utiliore emittunt.

411. VI. Proposito deinde per
 ctionis Præsidentem stabilito per

Tridentinum canonico per scrutinium eligendi modo, si reliqui non sint in usu, vel tales etiam Prælatuꝝ sub verbis Concilii comprehensæ putentur, scrutatores, præstito juramento de fideliter exercendo scrutinio, ad exedram confident; si que vota de consuetudine fienda oretenus, eadem à singulis sigillatim accersitis secretò excepta in scriptis annotant, servato inter tres scrutatores vocem habentes hoc modo, ut duo ex ipsis tertium semper exquirant: si vero in schedis, inspecto prius calice, vacuoque reperto, postquam omnium schedæ complicatæ in calicem injectæ fuerint, eas à calice extractas super patena numerant; si que ipsas numerum electorum cœquare invenerint, Primus scrutator cæteros conscrutatores alloquitur: *Placene, ut vota in communẽ publicentur*, unde appareat, quis majorem suffragiorum numerum tulerit: his que annuentibus, altâ & intelligibili voce recenset vota singulis data, dicendo

do N. tot retulisse vota; N. tot. N. tot.
 &c. quæ vota in simul & conjunctim nu-
 merum electorum adæquent: tum vero
 factâ collatione numeri votorum ad nu-
 merum, asserit, N. omnes alios præ-
 lere, & habere majora Capituli; statim
 que absque interruptione morali, in
 uno contextu, vocato & interrogato
 Capitulo, an placeat, ut publicetur de-
 ctio? eo que respondente quod placeat
 unus, regulariter qui Capitulo præ-
 nomine Capituli, per verba singula
 numeri eligit futurum Prælatum, sic
 jens: *Ego N. meo, omniumque eligentium
 mibi in his consentientium nomine*
 &c. ut supra n. 404. quo dicto, si
 fragia per schedas data fuerint, illæ
 omnes comburantur; Sicut & chartæ
 quibus ore tenus suffragantium vota
 conscripta fuerunt.

412. VII. His ita gestis, unus in Ca-
 pitulo, vel scrutatoribus ad id deputatus,
 noviter electo electionem de se
 etiam insinuat, ejusdemque consentientium

requirit: quo onus in se modestè & cum
renisu saltem tepido (qualem Glossa fin-
git in Foemina) suscipiente, Notarius
cum Testibus electionem, de mandato
Capituli, Populo, vel quibus per con-
suetudinem opus est, publicat; Electus
que in Ecclesiam deductus, atque in sede
ad id parata collocatus, gratulationem
à singulis vocalibus & cæteris de con-
ventu recipit, dum interim decantatur
Hymnus Ambrosianus. &c.

473. Difficultas est in eo, quomodo
alicubi ad eligendum & suffragandum
admittantur à Regularibus quibusdam
extranei, E. G. Episcopus; vel alii qui
non sint de Religione, aut gremio talis
Conventûs? item quomodo suffragia
ferantur ore tenus contra Decretum
Concilii præcipientis electionem per
vota secreta, ita ut singulorum eligen-
tium nomina nunquam publicentur? ad
quarum utranque Resp. I. Idem posse
consuetudinem inveteratam ac imme-
morialem, quod posset privilegium S.

Po. acis ex deductis per Rotam apud
 In. rlinum; aut Eligentium ipforum
 met consensus c. *Scriptum*, 40, 41.
 Quod similiter ad II. esset dicendum, si
 dispositio Concilii etiam de Superiori-
 bus perpetuis intitulis intelligenda foret:
 de quo tamen aliqui solide dubi-
 tant. Unde cum talia ex privilegio sa-
 rem validè fieri possint, non obstante
 Decreto irritante, si consuetudo non
 producatum tanquam merum benefici-
 um temporis, seu tanquam nuda pre-
 scriptio; sed allegetur concessio specia-
 lis Apostolica, ad cuius probationem
 adducitur observantia, velut probatio
 præsumptiva, certum est, nullitatem non
 committi, eum non procedatur ibi de-
 rectè contra Decretum irritans, sed de
 eius non-comprehensione agatur, alle-
 gato quocunque titulo meliore de iure
 do, citra necessitatem illum justificandi,
 quoties non constet de principio irrita-
 tio.

414. Idem dicendum est, de invest-

ratorum assumendi tres Scrutatores, qui
 non sint de Collegio: quamvis enim ex
Quia propter. hi de Collegio semper
 esse deberent, quod electionem fidelius
 tractaturi præsumantur, & non sit ho-
 nestum, ut, qui sunt extra Collegium,
 sciant conscientiam illorum qui sunt de
 Collegio: hæc ratio tamen non militat
 in Episcopo habili de Jure communi ut
 etiam immediatè monachis præsit *ca-*
noniam qua. 9. §. de Judic. c. Novit.
ille. 1. §. ne sede vacan. Ejusque Con-
 siliariis unum cum eo Corpus constitu-
 entibus, respectu Monasterii suæ Juris-
 dictioni subjeçti, maxime si etiam jus
 activum suffragii habeat, prout in Mo-
 nasteriis Dioccesum Bambergensis ac
 Herbipolensis; & accedat consensus A-
 postolicus allegabilis ex observantia
 immemorabili sine initio: ex quo capi-
 te procul dubio Abbas Tullensis ele-
 ctus cum sex scrutatoribus, tribus de
 Collegio, ac tribus extra Collegium, ab
 Apostolica sede confirmatus fuit, testi-
 bus

bus Vincentio, Tancredo, Manducio, Boërio, & aliis: nisi dicatur illam confirmationem merè gratiosam, & non tunc commissorum defectum, & non tunc vnam fuisse, quò Rota in *una de Campromonasterii, decis. 1326, coram Co. n. 19.* inclinat,

415. Quia verò, ut aliquoties in forma à S. C. Tridentino præscripta videtur observanda in Electionibus priorum Regularium Ecclesiarum, quorum habentium, cujusmodi sunt, quòd sciam, Abbates Germaniarum religiosi vocales, aliiq̃e jus suffraganeas compromissi viam elegerunt bunt plenam & liberam potestatem vel pluribus, ut ille, vel hi, vel eorum pars, vice totius Capituli vacanti de idonea persona promissa omni potestate & vice singulari, & potestatem activam habentium, ac totius Capituli, super hoc illi, vel iis committendi, & electionem solemnitatem toto Capitulo publicandam

idem ultimum ille, vel unus ex Com-
 missariis, si fuerint plures, peragit,
 dicendo: *Ego N. Compromissarius con-*
stitutus electus, juxta facultatem in
Compromisso traditam, meo atque o-
mnium mihi consentientium ac totius
Capituli nomine, eligo in Prepositum, vel
Abbatem &c. ut supra. n. 404.

416. Post electionem canonicè per-
 actam ejusdemque acceptationem intra
 mensem faciendam, superest Confirma-
 tio, quæ est *juris per electionem quasi*
corroborativa declaratio, petenda intra
 tres iterum menses ab assensu electi
 (nisi ratione termini tum ele-
 ctionis, tum petendæ Confirmationis
 statutæ ordinis aliud jubeant) *Electi &*
Capituli nomine, regulariter ab imme-
diato Superiore, vel eo, ad quem con-
firmatio seu benedictio pertinet dist. 65.
& 66. & hæc non est parvi momenti,
nam Electo, jus ad rem per electionem
consecuto, jus in re, bonorumque ad-
ministracionem, & ea, quæ jurisdictio-
 nis

nis sunt, tribuat. Unde c. *quædam* 19. *h. t.* prius ab Episcopo con-
mante de duobus copulativè videtur
est, nempe de processu electionis,
habilitate personæ electæ. Quamvis
nim nulla reperitur in Jure forma
firmationis præscripta; ideoque suffi-
ciat quodcunque dictum aut factum de-
clarativum voluntatis Superioris con-
firmantis, maxime si hic præfens fuerit
electioni: aliàs tamen inquisitio super
præmissis duobus requiritur, citatis
tem generaliter opponere se volentibus
cum assignatione termini peremptorii
ad comparandum.

CAPUT V.

De benedictione Abbatum et
Præpositorum.

417. *Discrimen inter Abbates qui benedici-
tur authoritate Apostolica; et qui auctoritate
ordinariâ à proprio Episcopo.*

9
3

41. De
noq
49. De
simul
40. De
sam
42. De
412 De
de inf
Bambe
413. De
414. De
am Ep
enit
415. De
de obl
monia
416. De
417. De
Insula
418. C. 4
rungi
legio C
à Leon
419. De
pro D
421. De c
Faldist
mation

41. De habitu Electi & Assistentium; pridie-
neq; jejunio Episcopi atque Electi.
42. De aramento Electi: ubi de quorundam
simulata superstitione.
43. De examine Electi; & qualiter ante missa
sua se induat.
44. De sandaliis, & compagi seu caligiis.
45. De Encolpio, seu Cruce Pectorali: ubi
de insigni privilegio Abbatis S. Michaelis
Bamberga.
46. De Dalmatica, & Tunicella.
47. De impositione non consecrativa manu-
um Episcopatum; traditione Regula, Ba-
tuli, & Annuli.
48. De usu Baculi Pastoralis, ubi nonnulla
de obligatione servandi formam in Care-
moniali Episcoporum prescriptam.
49. De Annulo.
50. De oblatione, Pace, communionem, &
Insulatione.
51. & 52. De usu mitra Abbatum, alio-
rumq; Episcopis inferiorum: ubi de privi-
legio Canonice Ecclesie Bambergensis
a Leone IX. iisdem concessio.
53. De Chirothecis adhibendis extra missas
pro Defunctis.
54. De collocatione neo-Abbatis in sede aus-
Faldistorio; benedictione Populi; & acclae-
matione; Ad multos annos,

432. De benedictione Abbatis usum mitra
habentis.

417. **C**um Abbates plerumque be-
nedicantur ab eodem Episco-
po, à quo confirmati fuerunt, superflua
est cæremonia prælegendi mandatum
de Benedicendo, ne idem sibi incipiat
præcipiat: sed præmissis Cæremoniis in
Pontificali Romano præstitutis, Prior
Assistentium demissè rogat Episcopum
ut hunc Electum ordinare dignetur
quo examinato, Electus coram Episco-
po in genua dimissus præstat huic iur-
amentum fidelitatis, & schedam pendente
te sigillo suo roboratam Eidem con-
gnat: secus autem, si quis Abbas benedi-
cendus esset autoritate Apostolica
vel ab alio, quàm à proprio Episcopo
quo casu non antè procedat Episcopus,
quàm mandatum obtinuerit de tali be-
nedicendo.

418. Ipsa benedictio fit ab Episcopo
assistentibus duobus Abbatibus cum
per-

perpelliceis, stolis, pluvialibus, & mitris simplicibus albis, die Dominico, vel festivo, horâ congruâ: præmissis tamen pridie jejunio tum ab ipsomet Episcopo, tum ab Abbate benedicendo. Electus in Capella sua paratur amictu, albâ, cingulo, stolâ in modum Presbyteri, ac pluviali; dumque ab Assistentibus ad Episcopum in habitu Pontificali sedentem supra faldistorium ante medium Altaris dispositum adducitur, deposito bireto, unâ cum Assistentibus, quorum capita quoque detegantur, se reverenter inclinât.

419. Tum verò sedentibus universis, senior Assistentium surgens detecto capite petit ab Episcopo, ut Electum Benedicere velit; productoque reverenter mandato, si tali fuerit opus, & per Notarium intelligibili voce, omnibus tecto capite sedentibus, prælecto, Electus surgens, coram Episcopo genuflexus legit juramentum in Pontificali Romano præscriptum: quod cum olim, referente
Chro-

Chronico Cassinensi, quidam facere
 detrectâssent, eo simulatæ superstitionis
 prætextu, quòd nec per Evangelium
 nec per Regulam S. Benedicti jurare
 ceret, Innocentius III. c. *Es. 26. de*
de jurejur. excusationem hanc frivolum
 repulit; & ne Cistercienses, auctâ Re-
 gione, ab hoc debito se forsan libera-
 crederent, Honorius III. c. *Ne DE*
43. de Simon. formam jurandi spe-
 cialem pro illis præfixit.

420. Emissio juramento, Episcopus
 ad benedicendi examen procedit, cui
 Electus ad singulas interrogationes
 surgens capite detecto Respondet juram
 Pontificale, completoque examine ge-
 nus flexus manum Episcopi deosculatur
 & cum Assistentibus ad Capellam
 destinatam recedens, Pluviali deponit
 si non acceperit in principio, calceat
 sandaliis; acceptâque Cruce pectoris
 si specialissimo illam gerendi privilegio
 gaudeat, & aptatâ sibi stolâ, Tunica
 lam, Dalmaticam, Planetam, & cruce
 pium

pulum accipit; ac medius inter Assisten-
tes suos in Altari minori sibi parato Mis-
sam *de die*, cum collecta pro se dicenda
sub uno *per Dominum* cum collecta di-
ei, pariter cum Episcopo prosequitur
usque ad *Alleluja*; vel ad *ultimum ver-*
sus Tractus, aut *sequentia* exclusivè vul-
tu per totam Missam ad Altare conver-
so.

427. Sandaliorum usus alicubi, te-
ste Amalario Fortunato, Presbyteris,
Diaconis, & Subdiaconis fuit commu-
nis; extatque S. Bonifacii Germaniæ A-
postoli constitutio Synodica Capitulo-
ribus Caroli Magni inserta, *ut omnis*
Presbyter Missam ordine Romano cum
sandalis celebret: ne videl. detritis ac
sordidis calceis Sanctuarium descende-
rent: quapropter in Ecclesiastica supelle-
tille quondam fuere sandalia celebratu-
ris concessa, peracto sacrificio relin-
quenda in sacristia cæterorum usui, ut
ex testamento Leodebadi apud Helgal-
dum Floriacensem discimus: quem mo-
rem

rem PP. Franciscani strictioris obse-
 vantia, Capuccini, & alii nonnulli ho-
 diedum observant; laudantur quæa Baul-
 drio Tr. de prapar. Sacerdot. pag. 290.
 Ecclesiæ, in quibus asservantur honeste
 crepidæ, ne Sacerdotes ad Altare cum
 calceis lutulentis accedant. Quam ob
 causam in Italia vidi ante plures Eccle-
 sias ferrum quoddam immuratum, ad
 quod homines templum ingressuri cal-
 ceorum Sordes abstergere solent: id
 quod ab Hebræis etiam ante introitum
 in eorum Synagogas usu receptum est,
 auctoritate Salomonis aientis: *Capitulum*
pedem tuum, quando ibis ad Domum
 DEI affirmant ii, qui de moribus eorum
 dem discurrunt. Primario tamen iure
 Sandalia in forma splendidiore una cum
 compagis seu Caligis, competere debent
 Episcopis, donec Leo IX. Abbatibus
 sinensi sandaliorum usum, inde ad alios
 tractu temporis delatum, concessit.
 422. De Encolpiorum seu *Cruciformium*
pectoralium usu non libet hic morari

9
 3

distere
 lum pa
 tarum
 D. Joa
 D. Hi
 licæ d
 postol
 comma
 ut vide
 A. C.
 S. Hug
 A. C.
 bus A
 is for
 quod in
 mentis
 at, c
 is Abb
 privileg
 Montis
 cruz in
 solemn
 petit U
 si privil

differere, labore hoc ad aliud opuscu-
 lum paulò post in vindicatione *Pacifi-*
carum cogitationum mearum adversùs
 D. Joannem Ludovicum Hartmann, &
 D. Hieronymum Brückner, luci pub-
 licæ dandum rejecto: maximè cum A-
 postolica privilegia *Crucei pectoralis*
 communiter nequaquam meminerint,
 ut videre est in iis, quæ ab Alexandro II.
 A. C. 1063. Egelsimo; ab Urbano II.
 S. Hugoni Cluniacensi. A. C. 1088. &
 A. C. 1095. ejusdem Hugonis Successo-
 ribus Abbatibus, in amplissima licèt a-
 liis forma, concessa fuère. Nec obstat,
 quòd in Pontificali, autoritate Cle-
 mentis VIII. recuso, ejusdem mentio
 fiat, cum intelligendum sit tantùm de
 iis Abbatibus, quibus insolitum hoc
 privilegium, ut Abbati Monasterii
 Montis S. Michaëlis Bambergæ, cui &
 crux in Ecclesia sua præfertur, quoties
 solemniter celebrat, specialissimè com-
 petit: Unde cæteri, qui encolpii gestan-
 ti privilegio destituuntur, simplicium
 Pres-

Presbyterorum more, orarium
cancellatione, in forma crucis ante
Stus demittent.

423. Tametsi porrò Episcopum
quoque speciale indumentum
Dalmatica & Tunicella, peculiariter
à *Dalmatica Diaconi* & à subdiaconi
Tunicella, quâ subdiaconis diuina
clesia Romana uti non licuit olim
stinctâ: hodie tamen utraque
tiam Abbatibus mitratis in
nedictione conceditur, non em
gnificatione Mystica, quâ Episcop
sed ad insignius tantum aliquo
mentum c. *Abbatibus*. 3. de privi
utut S. Bernardus *epist.* 42. ad El
senonensem Archiepiscopum, ut
eificalium in aliis, quàm Episcop
stus ac indecentiæ; & Petrus
epist. 90. superbiæ cuiusdam
seu præsumptuosæ ostentationis
rit; & Congregatio Burschele
batibus quoque privilegio
rundem usu interdixerit. Sed ut
425. A

orarium et ceremonias Benedictionis Abbatialis re-
 rucis ante
 rramur.

424. Recitatis deinde, juxta modum
 Pontificali præscriptum, Psalmis Pœ-
 nentialibus (qui in consecratione E-
 piscopi, tanquam in ordine *Perfeetorum*
 constitui, omittuntur) Litanis, Ver-
 bis, ac orationibus, aliisque præmis-
 sis, & factâ supra Caput Electi amba-
 rum manuum Episcopialium, digitis
 non disjunctis, extensarum impositio-
 ne, absque interventu S. Chrysmatis
 cum formula tantùm precatoria, Epi-
 scopus sedens cum mitra tradit Electro
 Regulam ambâbus manibus eam exci-
 pienti; deinde Baculum; tertio Annu-
 lam, quem digito annulari dexteræ ma-
 nis Neo-Abbatis immitit; dictâque si-
 ne mitra versùs Abbatem coram se in
 genua provolutum oratione: *Te omni-*
potens &c. eundem ad osculum Pacis
 immitit; quod pariter faciunt Assisten-
 tes.

425. Ante annum à Christo nato mil-
 X
 lesi-

lesimum usus Baculi Pastoralis in sole
 mnitatibus Ecclesiasticis vix alteri
 quàm Episcopis solis, concessus fuit
 omnisque cæremonia quondam ad
 bita in benedictione Abbatum, in
 Sacramentarium S. Gregorii, in hac
 ratione constitisse videtur: *Quasi
 omnipotens DEUS, famulum tuum
 quem ad regimen animarum elegisti
 gratia tua dono prosequere: ut Te laudemus
 cum ipsa Tibi nostra electione placemus.*
Per &c. Postquam tamen, vel ab Episcopis,
 ut de Berengario Vefunione
 Archiepiscopo legitur; vel à SS. Pontificibus
 ad hujus Insignis usum Abbates ad
 missi fuerunt, aliud monendum non
 currit, nisi quòd regulariter intra
 rum Monasteria solùm; non autem
 tra eadem, quòd Pastorale illorum
 cium nequaquam protenditur, nisi
 certis solemnitatibus specialissime à S.
 sede indultum sit; at coram Episcopo
 locali nunquam, ne quidem in propriis
 Ecclesiis, extra actum Benedictionis
 novi

ralis in sole
 vix alter
 concessus
 ondam
 atum, ju
 rii, in hac
 Quasi
 lam
 am elegit
 ut Te lar
 se plac
 vel ab
 Tesunior
 à SS. Pon
 i Abbate
 dum non
 ter intra
 on autem
 illorum
 tur, nisi
 aliffine à
 n Episcop
 in p
 nedi
 novi

novi Abbatis, uti liceat Baculi Pastora-
 li insigni, arg. *lc. Denique. 6. dist. 21. &*
volentes. 8. X. de off. Legati. Carem.
Episco. l. 1. c. 17. ubi non possum non in-
tolere, caremonias sacras ad Orthodo-
za Religionis nostræ splendorem, ædi-
ficationem Populi, A dversariorumque
confusionem institutas, mutari à qui-
busdam pro libitu, substitutis insolitis,
per quas res Divina & Ecclesiasticus Or-
do potius turbatur ac dehonestatur,
dum aliqui privilegio Baculi & Mitræ
audentes, baculo pastorali passim & u-
trique uti præsumunt; & coram Sanctis-
imo Altaris Sacramento solemniter ex-
*posito mitrâ (contra *Carem. Episc. &**
**Missale feriâ VI, in Parasceve*) Caput*
reverenter obtegi sinunt, nullâ quan-
tilibet temporis vetustate excusabiles,
tum ob deformitatem cum scandalo
conjunctam; tum ob auctoritatem S.
Marris Ecclesiæ statuentis in S. Conc.
*Triden. *ses. 7. de sacramen. in gene. can.**
q. Anathema esse, si quis dixerit, re-
 ceptos

ceptos & approbatos Ecclesie Catho-
 licæ ritus contemni, aut sine peccato
 mitti à ministris pro libito, aut in no-
 per quemcunque Prælatum mutari po-
 se. Certè, si inter umbras Legis amica
Levit. 10. v. 2. Nadab & Abiu filii A-
 ron offerentes coram Domino ignem
 alienum à ritibus præscriptis, igne
 sumpti fuerunt: quis in plena Evangeli-
 luce, non observatâ S. Matris Ecclesie
 normâ ab indignatione Dominica-
 tum se putet? contestante Innocentio
 Constit. *Et aliàs.* omnes ad observan-
 dam exactè Cæremonialis formam
 neri, ita ut nemo ex iis, quibus Pontifi-
 calia exercendi munus concessum est,
 nisi formulis, quæ in eodem Cæremoni-
 ali continentur, servatis, satisfacere
 possit: cui accedit, quòd juxta gene-
 les Rubricas Missalis Romani ad
celebrandi missam c. 2. n. 6. Cæremoni-
 niali æquè adstringantur Præsules, ac Sa-
 cerdotes rubricis Missalis, nullum
 lateat, quantâ animi contentione
 Ele

30

Electio[n]is 1. Cor. 34. v. 40. præcipiat,
ut omnia honestè & secundùm ordinem
fiant.

426. De Annulo & ejusdem signifi-
catione fusè dixi Bambergæ in sole-
mnitate Nuptiali Illustrissimorum Co-
mitis & Comitissæ de Dernbach die
24. Januarii 1578. ac quoniam ejusdem
usus apud quoslibet penè Clericos nul-
lâ speciali prærogativâ gaudentes passim
invalescit, annoto hic tantùm ex Joan-
ne Andrea in c. ut Apostolica. 6. de pri-
vil. in 6. Rhythmum vulgarem: Cleri-
cus annulatus aut stultus, aut Prala-
tus, potest tamen etiam Clericus Do-
ctor, extra missæ celebrationem, annu-
lum deferre, ut S. Congregatio Episco-
porum in una *Salernitana* 22. *Maji*.
1612. resolvit, vanitate nimîaque affe-
ctatione remotâ. Quid autem Celsitu-
dosa de gestatione annulorum 25. *Mai*.
1680. juxta Constitutionum Apostoli-
carum normâ decreverit, indicabit co-
pula Mandati sub hujus opusculi finem,

unâ cum aliis suæ Celsitudinis Edictis
appressi.

427. Post offertorium, Abbas medi-
us inter Assistentes ducitur ad Episco-
pum sedentem ante Altare in faldstuhle
cum mitra, cui flexis coram eo genibus
offert duas faces accensas, duos panes
& duo vascula seu doliola, in Pontifici-
li *barrilia* dicta, vino plena, recipien-
tisque Episcopi manum obsequiosè de-
osculatione veneratur; ac inde recessit
ad locum sibi paratum, medius inter as-
sistentes suos, inclinatis genibus legit
totam Missam, verbis *consecrationis* re-
ceptis; obtentâque, post orationem *De-
i in JESU &c.* ab Episcopo pace, ad
scabellum suum rediens, assistentibus
suis impertitur eandem; ac sumptuo-
se ab Episcopo, ante eundem genua
reverenter demissis communicat de po-
cie panis tantum; completâque Missa
usque ad ultimum Evangelium exco-
vè, idem Neo-Abbas cum Bireta
Capite in genua se rursus demittit.

Episcopo mitrato sedente in falditorio ante medium Altaris, qui Mitram illum coronat; extracto que tantisper annulo de manu Abbatis, manibus Eiusdem Chirothecas, & Annulum eundem imponit.

428. De Mitra, quantum ad Abbates, aliosque inferiores Episcopis pertinet, constat ejus usum, post Annum CHRISTI Millesimum, paucis quibusdam Abbatibus à S. sede specialiter indultum fuisse: quorum privilegiis cum tempore S. Bernardi plerique Religiosorum Præsules inhiarent, jam supra n. 423, ex parte retuli, quam acerbè vanitatem illorum corripuerit: *Apertè indicant quidam horum (Abbates) quid cogitent, dum privilegiis Apostolicis multo labore ac pretio obtentis, per ipsa vendicant insignia Pontificalia, utentes & Ipsi more Pontificum, mitrâ, annulo, atque sandaliis. Sanè si attendatur rerum dignitas, hanc Monachi abhorret professio, si ministerium, solis liquet congruere*

Pontificibus: profecto esse desiderium
 quod videri gestum; meritoque non
 sunt iis esse subiecti, Quibus iam
 comparant desiderio Quid si etiam
 conferre privilegiorum possent antea
 quanto, putas, auro redimerentur?
 tifices appellarentur? Quam quidem
 lei Doctoris amarâ correptione
 tum fuit, ut Abbates ordinis Cisterciensis
 non nisi circa A. C. 1489. ob
 centio VIII. usum Mitrae obtinere
 privilegio tunc ad Cisterciensium
 taxat & primos quatuor ejusdem
 nis Abbates n. 129. recensitos re-

429. Tametsi vero privilegium
 tam amplum tum ante, tum circa
 post tempora S. Bernardi tantopere
 neficio S. sedis dilatatum fuerit
 omnibus Canonicis Ecclesiarum
 politarum Pragensis & Lugdunensis
 Imperialis Bambergensis, &
 quarundam; Pluribus Praepositis
 tuor Metropolitanæ Sedis Moguntinae
 Prælati; Primicerio Ecclesie S.

Venetis; Custodi Hierosolymitano
 Minoritarum; Prioribus Conventus
 Brunensis F.F. Augustinianorū in Mo-
 ravia; plerisque Abbatibus, ac aliis, imò
 & Laico Bohemiæ Duci al quando
 competiisse legamus: ejus usus tamen
 variè restrictus, speciatimque c. ut A-
 postolica. 6. de privil. in 6. à Clemente
 IV. statutum fuit, ut Abbates & alii,
 quibus Mitra usus est à S. sede concessus,
 exempti quidem in provincialibus Con-
 ciliis, & Episcopalibus Synodis (quibus
 nonnulli eorum interesse tenentur) mitris
 tantum aurifrisiatis (non tamen aureas
 vel argenteas laminas, aut gemmas ha-
 bentibus) uti possint: non exempti verò
 simplicibus, & albis ac planis utantur.
 In aliis verò locis exemptis & non exem-
 ptis, liceat illis uti mitris, prout con-
 cessa eis ab eadem sede in illa permis-
 sunt.

430. Quoad Chirothecas Pontifi-
 cales, primum fortassis earum usum Ur-
 banus II. S. Hugoni Abbati Cluniacensi
 X 5 con-

concessit, quæ colori paramentorum
congruere debent, exceptis nigris in
Missis pro Defunctis, ubi nullus est
rothecarum usus, ut ut aliqui profana
ridiculè in similibus etiam missis nigris
assumant. **DIXI:** *Pontificiales:* namb
aliæ quondam alicubi in missa adhibita
fuerunt à Presbyteris, ex corio, ad
piscopalium ex serico textarum
men, confectæ: sed hæc per transco
nam.

431. Si Abbas benedictus sit in
prio Monasterio, pulsatis Ecclesiasticis
panis, Episcopus ei ad chorum deducitur
& in Prædecessoris sui sede collocatus
porrigit Baculum Pastoralem tenen
dum in manu sinistra: si verò extra
ipsum, Episcopus deducit Abbatem
faldistorium, quo Ipsemet usus fuerit
inquiens: *Stas in Iustitia* &c. quo lecto
te, Episcopus à dextris Ejus stans, &
ad Altare conversus, deposita mitra
tonat Hymnum: *Te DEUM Laudamus*
sub cujus decantatione solemni
post

post primum ver sum surgens, & à mi-
 tratis Assistentibus associatus circumi-
 ens Ecclesiam, Populo benedicit: Epi-
 scopo interim sine mitra apud sedem
 manente, donec Abbas (si is quidem in
 proprio Monasterio benedictus fuerit)
 ad sedem suam rediens ac sedens singu-
 los Monachos ad osculum manûs admi-
 serit, Hymnusque completus fuerit:
 quo finito, Episcopus stans sine mitra à
 dextris Abbatis sedentis cum mitra, di-
 cit *versus*, & orationem *Exaudi*, rece-
 ptâque deinde Mitrà Episcopali, ad
 cornu Evangelii Altaris, ad stantibus As-
 sistentibus sine mitris, procedit: at Neo-
 Abbas cum mitra ac baculo, ante medi-
 um Altaris, Populo solemniter benedi-
 cit; tumque ad cornu Epistolæ Altaris
 cum mitra & baculo in genua pro volu-
 tus, semel tantum Episcopo acclamat:
Ad multos annos! à Quo, sicut & ab As-
 sistentibus recipitur surgens ad osculum
 Pacis; ac deinde recedens cum Assisten-
 tibus ad locum sibi destinatum, dicit
 Evan-

Evangelium S. Joannis; quod cum etiam
fecerit Episcopus in Altari, deponit
sacris vestibus, omnes in Pace reci-
dunt.

432. Si Electus Abbas non habeat
suum mitræ, assistunt ei tantum duo seni-
ores sui, vel alterius Cœnobii, non em-
trati, super pelliceum & Pluviale gene-
tes; peracto quæ examine, priusquam
Missa inchoetur, Electus loco Sancto-
liorum, Crucis, Tunicellæ, & Dalmati-
cæ, deposito Pluviali, & stola in mo-
dum crucis S. Andree, cæterorum sim-
plicium Presbyterorum adinstar, rece-
tâ, casulam tantum induit; atque om-
sâ sub finem Missæ impositione Miro-
chirothecarum & Annuli, cum in Ab-
batiali Sede aut Faldistorio constituitur
stat cum bireto: non tamen circuit Ec-
clesiam benedicens Populum, sed cum
Cantoribus solemniter perfolvit. Pro-
mnus Ambrosianus, manet sedens in
sede, aut Faldistorio, cooperto Capite
usque ad finem; si quæ benedicenda

Monasterio suo, monachos ad ample-
 um admittit, & intermissâ Populi be-
 nedictione solemni, cum appreciatione
Ad multos annos! finè mitra actum con-
 cludit.

CAPUT VI.

De congregationibus ordinum
 non exemptorum.

433. De Cœnobitiis sub Episcoporum potestate constitutis, diversisq; Congregationibus, maximè verò Cisterciensibus.

434. Status Cisterciensium in Franconia.

435. De celeberrimo & primo ordine Patrum Benedictinorum: ubi de vigilantia Episcoporum in aggregationibus impediendis.

433. **N**otum est, plures etiamnum Cœnobitas, in Germania saltem, Hungaria, Polonia, & Bohemia, retentâ subiectione a vitâ, constitutos esse sub Episcoporum potestate, ac secundum se regi plerumque ex vi Regule independentes ab aliis conventibus,

ut supra n. 382. monstratum est: eorū
 re modo, quo reguntur monasteria
 monialium, & Patres Oratorii S. Phi-
 lippi Nerii; nisi accidentaliter ob
 centia Episcoporum introducta sit
 pud illos aggregatio quaedam plurimū
 conventuum, servato subinde eorū
 habitu, ut in Congregationibus Hirs-
 feldensi, Hirsfaugiensi, Mellensi,
 Burschfeldiensi &c. contigit; qua-
 doque verò illo non nihil mutato, ut
 Congregatione Cisterciensi sic dicta
 valle Cistercii in Diocesi Cabillonensi
 in Burgundia apud Gallos à S. Robe-
 to introducta &c. quæ cum tenet
 duntaxat videntur ad disciplinam con-
 servationem, non obstiterunt Episcopi
 tam piis conatibus in nullum Ecclesi-
 arum aut Jurium suorum damnum in-
 gere visis, prout tempore S. Bernardi
 Cistercienses Episcoporum potestate
 subjecti, & ab hoc Sancto Doctorum
 semel stimulati fuerunt ad continen-
 dum obsequium Episcopis loci
 debitum, ut n. 25. ostendi.

434. At cum pleno deinde impetu
 ad subrahendos se jurisdictioni Epi-
 scoporum prouerent: in Germania
 hactem Principes Ecclesiastici, utpote
 maiore præ cæteris Episcopis autori-
 tate pollentes, suis & Ecclesiarum sua-
 rum juribus fortiùs institerunt; ac pro
 varietate locorum primam S. Benedicti
 Fundatoris, ac S. Bernardi eorundem
 Instauratoris intentionem conservare
 pro viribus nisi sunt; atque ut de
 Franconia nostra loquar (cum res hæc
 uniformiter à singulis Episcopis gesta
 non fuerit) nullam Monasteriis Cister-
 censis indulserunt dependentiam à
 Visitoribus & Generali, nisi tantùm
 in rebus concernentibus disciplinam
 Claustralem: adèd quidem, ut Episco-
 pi Bambergensis ac Herbipolensis, post
 singulorum Abbatum Cistercensium
 obitum, captà per suos specialiter pos-
 sessione locali, singularem viduatorum
 Conuentuum curam suscipiant; ele-
 ctionis diem ad instantiam Patrum de-
 ter-

terminent; jus suffragii in eadem
 obtineant; Prælatum noviter electum
 installent; eidem confirmationis
 benedictionis gratiam impertiant;
 Regulares examinent, ordinent, appo-
 bent; subsidium charitativum ab
 exigant; sacrum oleum iisdem sub-
 ministrent; ac quibusdam in locis
 dem etiam ad annuas proventus
 administrationis suæ rationes reddenda
 compellant &c. in quibus
 bus, non obstante Privilegiorum
 tudine Congregationi Cisterciensis
 concessâ, at in partibus nostris
 quam ad usum perductâ, volumus
 potestâs, S. Pontificis in negotiis
 trahitur, illudquæ duntaxat expen-
 an publicus Antistitem Germani-
 quorum intererat, consensus acci-
 ne ab eo Jure, quod diu æquum
 Christo ipso sancitum fuit, absque
 gna & evidente necessitate vel
 publica, recedatur, contra volun-
 SS. Pontificum æquanimiter rola-

39

um, si quis in iis, in quibus perturbare-
 tur, vel saltem insigniter dedecoraretur
 status Ecclesiarum Germaniæ, manda-
 tum Apostolicum non duxerit exe-
 quendum: qua de re plura 22. Junij
 1679. agita: a fuerunt coram Celsitudine
 sua ab Abbate Monasterii vallis specio-
 se Congregationis Cisterciensis,
 435. De celeberrimo & primævo
 Patrum Benedictinorum ordine con-
 stat, quàm sincerè ac feliciter in pleris-
 que Germaniæ Dioccesibus is sub Or-
 dinariorum suorum vite quieverit, Con-
 gregationibus, Burschfeldensi præci-
 pue, quæ sub finem Concilii Constanz-
 ensis in Cœnobio quodam Saxoniz
 eto Burschfeld Authore Joanne Ab-
 bate, permittentibus singulorum loco-
 rum Episcopis, erecta fuit, ne quic-
 quam ordinariæ jurisdictioni nocenti-
 bus, nec ad aliud ex se tendentibus,
 quam ad illibatam tam Nobilis & an-
 tiqui ordinis florem, per annua Capitu-
 la,

la, & frequentes visitationes monasti-
 cas, perpetuò conservandum. Quia
 tamen aggregationes ejusmodi, utcum-
 que limitatae, favillas fovere sub cinere
 possunt; ad suscitandum quandoque
 contra Ordinarios jura incendium;
 sicut ea, quae jam extant, improbari non
 debent; ita providorum Episcopo-
 rum erit attendere, quamdiu perse-
 ver suos Monasteriis sibi subjectis suf-
 ficienter consulere in omnibus pos-
 sunt, ne ad tales aggregationes in Coe-
 tice quidem non metuendas, sed in me-
 dulla periculosas deveniant: prout et-
 iam nuper Ordinarii complures circa
 nostras Germaniae partes apud S. Seden
 allaborarunt sollicitè, ne per intro-
 ductionem novae cujusdam Congregatio-
 nis optimis licet clausulis praemunitione
 dae auctoritas eorum ordinaria ac Dic-
 cesana subiret discrimen, inculcata di-
 ligenter omnibus memorabili Leonis
 in epist. ad Synodum Chalcedonensem.
teantiâ: nihil alienum concupiscat

ius; nec per alterius imminutionem su-
um aliquid querat augmentum.

CAPUT VII.

De Eremitis.

436. Quatuor genera Monachorum.

437. Triplex Anachoretarum conditio; &
quantum singuli Episcopis subiciantur.

436. **S** Occidentalium Religionum
Patriarcha *Benedictus* in Re-
gula sua quatuor genera Monachorum
distinguit 1. *Cœnobitas*, in communi vi-
ventes sub Regula & Superiore. 2. *A-*
nachoretas seu *Eremitas*, qui Monaste-
rii probatione diuturnâ bene instructi,
in eremo, sine consolatione alterius,
DEO auxiliante, pugnare sufficiunt. 3.
Sarabaitas, quasi *Renuentes*, qui nullâ
regulâ approbati, certam spiritualis Do-
ctrinæ normam, & SS. Patrum exem-
pla sectari detrectant 4. *Gyrovagos*, qui
totâ vitâ suâ, in diversis provinciis, ter-
nis aut quaternis diebus, per cellas ho-
spi-

spitantur, semper vagi, & nunquam stabiles sunt, propriisque voluptatibus ac gulæ illecebris servientes: qui postea Romæ dicti sunt circumcelliones, Cuiusmodi ad instar vagi & profugi super terris de quorum miserrima conditione mirus est (ut S. Pater *Benedictus* ait) tacere quàm loqui.

437. De Cœnobitarum exemptione & subiectione, hæcenus vidimus: de *Anachoretis* cum discrimine dicendum est, I. si in communi quodam spatio per cellas tantùm disjuncti sub approbata Regula, & Superiore S. Sedi immediate subiecto habitantes, tria substantiæ vota emiserint, ut Carthusiani, Cambrulenses, & quibusdam in locis Cœmelitæ &c. idem obtinere in his, quæ de aliis Religiosis exemptis hucusquæ assertum fuit. II. si de aliis solitariis habitantibus seorsim ab omni Regulari consortio prope urbes aut vicos, in cellis ad corrogandam stipem constructis habitantibus sermo sit, quamvis tales

muniter non tolerari, sed ad approba-
tam Religionem remitti deberent: si ta-
men voto continentiae saltem obstricti,
auctoritate Episcopi servitio cuiusdam
Ecclesiae, vel oratorii, deputati, habitu
Eremitico de manibus Ejus suscepto, in
statu Pœnitentium vivant, dubitandum
non est, quin subjiciantur Episcopo &
Parocho locali, ac privilegio fori Ec-
clesiastici gaudeant arg. c. *Duo sunt.* 7.
XII. q. 1. & gl. in c. *Qui verè.* 12. XVI.
q. 1. Non fruuntur tamen, ut veri Re-
ligiosi, privilegio Canonis *Si quis sua-*
dente, cum nihil de illis quoad hunc ef-
fectum in Jure expressum sit: ut proinde
eodem, quo 23 *Maji* 1623. Diaconi Sel-
vatici in Regno Neapolitano, jure cen-
sendi videantur, de quibus S. Congre-
gatio Cardinalium negotiis regni Nea-
politani præpositorum, de Gregorii
XV. mandato per vivæ vocis oraculum
desuper habito, statuit, & declaravit
eos privilegio Canonis non gaudere. III.
si denique nullius Ecclesiae vel oratorii
servi-

servitio, autoritate Prælati cujusdam
 Ecclesiastici, deputati, habitum Epi-
 miticum de propria voluntate susce-
 ptum ad sui libitum deferant, & locum
 instar sinè Rege, pro arbitrio
 vant, cùm ex utero matris educti
 Laici; nec ad ullum Ecclesiasticum
 pium usum, autoritate Ecclesie, seu
 Prælati autoritatem habentis, canoni-
 cè destinati sint, haud potuerunt pri-
 legio fori, ut paucis abhinc annis in
 Bambergensi ac Herbipolensi Præ-
 patibus vidimus, ubi duo, propter ex-
 mia delicta manibus Carnificum cog-
 consecrati fuerunt. Quod similiter
 nendum esse de Tertiariis, nuncupatis
 Religiosis S. Francisci, extra claustra
 exterorum sæcularium instar, viventi-
 bus in propriis ædibus de suis artibus
 S. Congregatio Concilii, ad instantiam
 Baronis terræ Aprocinz, Lecerinz Di-
 œcesis, resolvit, citato Decreto Gene-
 ralis Concilii Lateranensis; nisi tunc

ex consuetudine aliquid Juris in hoc ac-
quisiverint. quæ tunc sit observanda.

CAPUT VIII.

De exemptione clericorum vel
secularium servientium Religiosis
exemptis.

438. *Triarequiruntur, ut gaudeant exem-
ptione.*

438. **U**T tales exemptione concessâ
Regularibus, quibus inservi-
unt, gaudeant, haud sufficit, eos coha-
bitare quomodolibet cum Religiosis,
quo sensu servi, & omnes alii, qui sive
in eadem domo, sive alicujus sumptibus
& expensis continuò aluntur, Familia-
rium nomine veniunt c. *In litteris*, 24.
§. *de Testibus*, & gl. in L. *Presenti*, 6. §.
Sanè, 5. C. *de his, qui ad Eccl. confug.*
Sed opus est concursu trium requisito-
rum in Constitutione Gregorii XII.
expressorum, videl. 1. ut monasterii vel
domûs Regularis servitio continuo, pro
majo-

maiore vitæ parte, formiter additici
2. ut in ipsismet monasteriis, domibus
Regularibus, aut prioratibus vivant.
ut constituti sint sub obedientia
rioris Regularis, more ipsorum
gularium, ita ut vitam quasi Regularium
ducant intra septa clausuræ; & non
re Populi cum uxoribus ac familia
in ambitu, vel recinctu monasterii,
Domus Regularis existant.

CAPUT IX.

De confraternitatibus
rum in Ecclesiis Regularium.

- 439. Regula assistit Diœcesano quoad Congregationes spirituales.
- 440. Requisita pro Confraternitatibus gendis.
- 441. De autoritate Episcopi necesse diversis.
- 442. De accessu Confraternitatum ad as mortuorum.
- 443. Privilegia & consuetudines pendantur.

439. **C**ùm ad Diœcesanum in-

9
30

allibus, & ad Principem in politicis
 pertineat, inquirere de Societatibus,
 Congregationibus, tribus &c. ne
 prohibita conventicula, cum præjudicio
 Catholicæ Religionis, bonorum mo-
 rum, aut respectivè tranquillitatis Ci-
 vilis periculo fiant, sive abusus & corru-
 ptæ inducantur: Diœcesano, quoad
 congregationes spirituales, assistit Re-
 gula, nisi speciale privilegium Apосто-
 licum usu receptum aliud disponat.

440. Clemens VIII. Romæ 24. De-
 cembri 1604. pro Confraternitatibus
 in orbe Christiano ubilibet erigendis
 sequentia constituit: I. unam tantum in
 singulis locis ejusdem nominis vel insti-
 tuti erigi posse: accedente semper Or-
 dinarii consensu, qui Confraternitatis
 statuta examinare & approbare debet,
 eandem continuò facultate eadem mo-
 derandi, aut corrigendi. II. non posse
 promulgari privilegia, indulta, gratias,
 indulgentias &c. nisi prius ab ordinariis
 recognoscantur, & Decreta pro publi-
 catio-

Y

eatione interponantur. III. Eleemosy
 nas à Confraternitatibus juxta formam
 ab Ordinario præscriptam collectas
 pendendas esse in ornatum Ecclesiarum
 quocunque modo ad easdem Confrate-
 rnitates spectantium, aut alios pro
 usus ordinario bene visos. IV. Confes-
 sarios Regulares à Confratribus eligen-
 dos indigere præviâ approbatione
 Superiorum suorum, tum Episcopali
 calis. V. Confessariis eorum non com-
 petere facultatem absolvendi Confratres
 à reservatis, vel reservandis S. Sedis Apo-
 stolicæ, aut Ordinario loci. VI. Licen-
 ras institutionis, seu aggregationis
 gratis omnino ac nullâ prorsus mercede
 expediendas, VII. Imponit graves pen-
 nas violantibus hanc suam Constitutio-
 nem.

441. Illud quoque præterendum
 nō est, quòd Confratres in Oratoriis
 Ecclesiis suis pro 40. horis absque
 centia Episcopi Eucharistiam exponere
 nequeant, ut S. Congregatio Regule
 rum, sess.

91
 30

Eleemosy
 xta forma
 ollectas
 Ecclesiarum
 em Confr
 ut alios
 V. Conf
 bus elig
 onatione
 Episcopis
 non con
 i Confrat
 S. Sed Apo
 VI. Linc
 gationis
 lus merce
 graves
 Constitue
 eteren
 Dratus
 is absque
 m expon
 o Reg
 um

um 20. *Augusti* 1601. apud Gavantum
 resolvit: imò nec eam ibidem confer
 rare, juxta eandem 21. *Martii* 1594.
 multò minùs Congregationem in Ec
 clesiis monialium erigere, teste eodem
 Gavanto. Quoad processiones verò
 sicut ad publicas auctoritate Episcopi
 instituendas invitari possunt, & accede
 re debent; ita prohibendi non sunt à fa
 riendis propriis, in diebus festis earun
 dem Confraternitatum, dummodo non
 tendantur per vias; sed circa muros
 religiosorum ducantur, Apostolico
 privilegio & inveteratâ consuetudine fe
 culis: pro talibus enim aliàs expressâ
 Episcopi licentiâ opus est; quemadmo
 dum etiam si Capellani Confraternita
 tum solemniter in earundem Ecclesiis
 celebrare, Confessiones audire, sepeli
 re mortuos, & alia his similia peragere
 solent, de quibus videri potest Augusti
 nus Barbosa in *Collect. Bullar.* quidem
 in *Collectaneis Doctorum ad S. C. Tri
 dentin.* sess. 22, *Refor. e. 8. n. 24.* refert à
 Y 2 S. Con-

S. Congregatione Regularium alie
 ties, præcipuè in *Ostiensis*: 2. *Ostiensis* defu
 decifum fuisse, quod Confraternitas 443
 Laicorum in Ecclesiis Regularium privileg
 emptorum instituta subfint jurisdic
 ni ac visitationi Episcopi, etiam
 Capellas, in iis, quæ respiciunt
 fraternitatum administrationem
 tantum, quæ sunt sub immediata
 ctione Regum, exceptis.

442. De accessu Confraternitatis
 ad Mortuorum exequias duo à S. Congregatione
 gregatione Rituum esse decifum
 dem *Barbosa de off. & pot. Paro*
6. 26. n. 61. I. in Bononiensi 9. Decembris
bris 1617. illas eò accedere non possunt
 nisi specialiter & expresse vocentur.
 In *Andriensi* 22. Novembris
 crucem ab iisdem erigi non posse
 do vocata Cadaver associantur
 liter illis à S. Sede vel Episcopo
 dultum sit, prout B. Pius V. A.
 ad ipsum Confraternitati *Rofina*

processiones, aut associanda cadave-
defunctorum accedit, concessit.

443. Cum igitur in his & similibus
privilegia & Consuetudines considerari
porissimum debeant, dummodo non
sint abusus, aut corruptelæ particulares
magis ex negligentia prædecessorum E-
piscoporum natæ, quàm quòd sint veræ
& legitimæ consuetudines generales hu-
jus vel illius Diocesis: incumbit Epi-
scopo, ut, quoties casus tulerit, omnia
diligenter examinet, nec nimis justus
sive exactus sit in mantenendis etiam
minutissimis; ac neutra pars factiosè
sibi vindicare, & omnia alteri
pari detractare intendat.

CAPUT X.

De Immunitate locali.

444. De iure Asylorum veteris Testamenti.
445. In Lege nova major est immunitas Ec-
clesiarum.
446. Effectus immunitatis localis.
447. Constitutio Gregorii XIV. sustulit o-
mnem materiam inutiliter disputandi.

448. Scelerati non sunt per immunitatem
calem fovendi; nec ad perpetranda crimina
invitandi.

449. In ambiguis decernendum ab Episcopo
contra facinorosos.

450. Numerus septenarius criminum cap-
torum non gaudentium immunitate.

451. Canonica sanctiones hac in parte non
patiuntur restrictionem à iure profano. Quod
quidquid contra illas attentatur a quocumque
libet, sacrilegum ac nullum est.

452. An Episcopus stare debeat pro
Laicos fabricato?

453. Qua loca tribuant immunitatem.

444. Cùm immunitas localis, vel
comitacionem veterum Civitatum
refugii, in Lege nova introducta
sit: præmittere juvat, hæc urbium
quondam ad innocentium tutelam
taxat constituta fuisse: unde recipere
ante portam ejusmodi civitatis,
20. v. 4. coram Senioribus potestatem
debit prius insontem, quam ab eis
ad habitandum concessus fuerit, tunc
solum tuto futuro, donec causa con-
suetudinis sit.

nis ad finem perducta fuisset. Quapropter si homicidii voluntariè, non igno-
 ranter, nec casu, nec ad sui tutelam, com-
 missi, ab Interfecti cognatis eum con-
 vinci contigerat, extra Civitatem refu-
 giu, unde ad locum delicti procedere
 debuit, statim occisus fuit. Quod juris
 etiam competiisse Tabernaculo & Al-
 tari, non obscure ex illo *Exodi 21. v. 14.*
Ab Altari meo evelles eum &c. & 3. Reg.
2. v. 28. colligitur: si que res ad amuf-
 sum perpendatur, Jus Asyli Judæorum
 ultra homicidas involuntarios nequa-
 quam protensum fuit, ne facile quod-
 quam delictum remaneret impune.

445. Quamvis autem Ecclesia post
 Christi adventum non minor, quàm Sy-
 nagoga olim, Justitiæ cultrix sit: è ma-
 terno tamen sinu suo alios etiam, quàm
 involuntarios homicidas, confugientes
 ad DEI domum evelli, Arcamque com-
 muni refugii expugnari non sinit, e-
 docta à Christo, qui pro impiis mortu-
 us, recurrentibus ad se aditum miseri-
 cor-

sordiae, ut eleganter S. Augustinus
§. de dedis. Ecol. loquitur, claudere
 permittit, quin arguenda sit, cum
 cum non planè receptos ab omni
 factione pro commisso facinore
 sed à morte tantùm pœnisque
 afflictivis maternâ pietate præ
Reum 9. c. la constituimus. 36. N. 1.
 4. ita exigente insuper Divini
 majestate, ut Ejus ædes ac tempora
 omni violatione tuta existant. Quo
 sem ex hac immunitate subinde
 tur in commoda, non intendit
 Matre Ecclesia; sed ab hominum
 tia provenit, qui si quando pœni
 licto conformem evitant, plurim
 men prostant periculis, nec nisi
 posi à tutò inde unquam egredi
 nonnunquam, pro qualitate
 etiam inviti è locis immunibus
 possunt.

446. Effectus immunitatis
 ad Ecclesias & cœmeteria confige
 un ferè triplex est: 1. quòd inde,

terquam in criminibus exceptis, per
 vim extrahi nequeant. c. *Definit. 35.*
 XVII. q. 4. L. *Presenti. 6. C. de his, qui ad*
Eccl. confug. & notanter c. Inter alia. 6.
de immun. Eccl. ex cuius verbis:
Confugiens ad Ecclesiam: Oldradus, Ar-
 chidiaconus, Covarravias, Ludovicus
 ab Exea, & alii DD. meritò colligunt,
 arreptis per Ecclesiam aut cæmeterium
 factis, utpote non existentibus in li-
 bertate confugiendi, hanc immunita-
 tem nequaquam proficere; sicut nec illis
 prodest, qui sponte vel lictorum alio-
 rumvé blanditiis tantùm moti, securita-
 te non promissâ, Ecclesiam deserunt.
 2. quòd interim, dum Reus moratur in
 loco sacri Asyli, ferri nequeat adversus
 eum sententia ad mortem vel aliam gra-
 vem pœnam Corporalem seu cum effu-
 sione sanguinis cit. c. *Inter alia.* ubi In-
 nocentius, Hostiensis Joannes Andre-
 as &c. sed *super hoc, quod iniquè fecis,*
alias sit puniendus. scil. per pœnam exi-
 lii, condemnationem ad opus publi-
 cum,

cum, mulctam &c. & pro damno dato
 Offensa, vel injuria, legitimè compo-
 nat: ac prius quidem non nisi de volun-
 tate Dicecesani Episcopi, qui Reum se-
 culari Judici tradet, exacto juramento
 similive cautione immunitatis à poena
 mortis & omni Corporali sanguinis ef-
 fusiva. 3. Quòd prohiberi non possit
 ne victus ac vestitus necessarius ad Re-
 um deferatur *c. sicut antiquitas, 6. c. Al-
 vor. 8. c. Frater. 10. XVII. q. 4. & c. 1.*
L. Presenti quæ tales vocat crimine de-
 læ Majestatis irretitos: ita tamen, ut
 Prælati, vel Regulares, ad quos confu-
 gerit Reus, meminerint, se non certè
 gravem culpam esse, si talem in totum
 subducere nitantur, cum læsione justitiæ
 publicæ ac privatæ.

447. Quoniam verò res hæc non
 pluribus controversiis patuit, Congre-
 gationis XIV. omnem inutiliter disputandi
 materiam constit. *Cum aliis nonnullis, 10.*
Calen. Junii, 1591. condita: è medio ab-
 stulit, Episcopo locali constituto 1591
 anno

timo defensore, ac Judice competente
 in hac materia privativè adversus quem
 libet alium Judicem & Prælatum quan-
 tumvis exemptum ac privilegiatum in-
 tra suam Dicecesin: ut proinde superior
 Regularis Reum, à Judice laico peti-
 tum, eidem consignare teneatur, exhi-
 bito Episcopi mandato de Reo extra-
 hendo: quin se ullatenus ingerat in ju-
 dicando, vel aliis actibus juridicis, nisi
 defendendo solùm, donec illi de Epi-
 scopi voluntate constiterit, immunita-
 tem: testantibus id pluribus in utraque
 Dicecesi exemplis, & novissimè quo-
 dam Neostadii ad Salam 20. Aprilis
 1680. Id quod etiam procedit in vicino
 territorio separato cum qualitate *nulli-*
us, ita ut nullæ sint hac in re partes Præ-
 lati plenâ licet jurisdictione pallentis;
 sed vicinioris Episcopitantum, qui ne
 Metropolitano quidem quoad hoc sub-
 jacet, sed immediatè S. Congregationi
 Immunitatis.

448, Quantum porrò ad rem ipsam,
 Y 6 con-

considerabit Episcopus, Ecclesiam
 hic iniquam criminum & criminolo-
 rum advocatam; sed piam matrem
 taxat agere, providendo imprimis,
 post patratas E. G. caedes, adverte-
 tis animi libidine vindictae percussio-
 netu potius, quam consilio, ad per-
 ciosos ausus descendant, sublestant
 minino, locumque daturi Justitiae,
 res omnis per viam Juris authoritate
 blicâ dispescatur. Alterum est delictum
 quod ita DEI domum ab omni tempore
 vindicet, ac vindicatam ab Episcopo
 lit, quin tamen cum expressa Juris
 turalis ac Divini contumelia, ad
 delicta securius patrandâ recludat,
 leratosque ipsos per speciale patro-
 um in casibus dubiis, & extensione
 casus etiam exceptos, cum gravitate
 que Reip. nocumento, ad nova
 ra delicta quasi invitet.

449. Ubi absit, ut Episcopis, re-
 piscoporum Consiliariis authoritate
 recedendum ab iis, quae per SS. Ca-

G
 3

nes & Apostolicas constitutiones ex-
 pressè sancita; nec unquam sinè cœlesti
 saltem ultione (quale quid Gregorius
 Turonensis circa A. C. 588. accidisse
 frequentius memorat) violata fuerunt.
 De casibus tantùm exceptis, & ambiguis
 ac interpretatione egentibus loquor,
 & in similibus bono publico ipsique Ju-
 stitiæ potiùs, quàm facinorosorum ho-
 minum impunitati favendum assevero,
 maximè ex quo numerus Ecclesiarum
 ac domuum Regularium talis ac tantus
 est, ut cogitare quisque facile possit ple-
 raque scelera transitura impunè. Unde
 si quando laicalis potestas, juxta Grego-
 rianæ Constitutionis præscriptum, li-
 centiam extrahendi Reum criminis ex-
 cepti petierit; vel super ipsius delicti qua-
 litate dubium aliquod natum fuerit; E-
 piscopus contra facinorosum decernet;
 aut, si diuturniore casûs examine opus
 sit, Reum interim vel in suis, vel in lai-
 cæ potestatis carceribus nomine suo,
 vel in Ecclesia ipsamet, circumpositâ
 militat

militari custodia, firmiter teneri ju-
 bit, donec causâ cognicâ iudicium de
 extractione feratur: quo secuto, dabi-
 tur potestas laicis, cum interve-
 sonæ Ecclesiasticæ ab Episcopo aucto-
 ritatem habentis, Reum capiendi, ex-
 trahendi, incarcerandi &c. quæ ex-
 tractus poenâ correspondente debet
 affici poterit, non obstante c. *fructu*
 28. XXIII, q. 8. ubi tantum de inter-
 sione Episcoporum vel aliorum Eccle-
 siæ ministrorum, pro Reis damnatis
 pud Principes aut Judices laicos
 cujus moris vestigia apud S. Angu-
 num *epist.* 54. imò & in Codice The-
 odosiano pluribus in locis superius
 450. Difficultas est circa numerum
 ac probationem criminum excep-
 rum, & numerus quidem ex Eccle-
 co Jure debet delumi, primò
 ex c. *Inter alia* cit. *de Immunitatibus*
 ubi duo casus excepti referuntur,
si publicus latro fuerit, vel notharius
pulator agrorum. Dicitur autem

latro, qui palàm & publicè furatur,
 ut piratæ, aut itinera frequentat, vel
 publicas vias obsidet, ac itinerantes ex
 insidiis aggreditur cit. Constit. *cùm aliàs*
nonnulli. §. 3. unde cæteri simplices fu-
 res gaudent hâc immunitate. Per No-
 tum depopulatorem agrorum, de
 quo etiam Gregorius XIV. in *constit. cit.*
 intelligitur, qui de nocte segetes, aut
 fructus in agris pendentes devastat. Ter-
 tius casus refertur c. *Pro humani*. l. de
homicid. in 6. & in eadem Constit. Gre-
 gorii XIV. ibi: *Aut assassini* cujus
 criminis rei fiunt, qui ex alterius man-
 dato, aut pretio conducti, homines in-
 cautos occidunt, quales fuere quidam
 infideles ex Syria. *Quartum* memorat
 Gregorius XIV. sub nomine *hæresis*, &
 habetur etiam in Extra vagantibus Mar-
 tini IV. & Joannis XXII. quod multò
 magis in infidelibus, nisi Baptismum
 sincerè desiderent, obtinet. *Quintò* si-
 militer ab Ecclesiis & cæmeteriis extra-
 hi possunt *lesa Majestatis in personam*
 ipsi-

ipsiusmet Principis rei. Constit. cit. Sc
 rō Homicida per industriam & in
 occidens, vel sic occidi mandans pot
 mum; cui similis est, imò peior
 est. l. C. de Malof. & Mathem. quib
 minem veneno enecat: & talis Præ
 rina homicida vocatur à Gregorio XV
 Septimò Jure asyli non fruitur, quæ
 in Ecclesia, cæmeterio, scalis, sacra
 Atrio, porticu, Campanili, aliis
 cis, quibus aliàs localis immunitas
 petis, sub spe immunitatis, grave
 men committit c. fin. 2. de immu
 Eccl. Cùm in eo, in quo deliquit, pro
 ri quis debeat; & frustra legis auxilium
 invocet, qui deliquit in Legem. De
 eo ipso præsumptio est Juris & de
 quòd quis deliberatè & ex propo
 delictum ibi committat. Holi
 c. Immunitatem. 10. n. 2. h. 1.

451. Scio plures insuper per loca
 clericale hanc immunitate privari
 re Civili: at quia Canonice sanc
 à Jure profano restringi vel immu
 præjudic

non possunt, Regula manet, ceteris omnibus jus Asyli concessum esse, qui non commiserunt delicta expressè per jus sacrum excepta. Unde quod de Civili debitore, Raptoribus Virginum, Adulteris, simplici fure, Effractore Carceris, vel aliis, etiam graviorum Criminum reis, ad immunita loca confugientibus asseritur à nonnullis, quasi talibus jus Asyli negatum sit, attendi non debet: adeò quidem, ut, quicquid hac in parte contra SS. Canonum dispositionem à Judicibus Laicis attentatum fuerit, sacrilegum ac ipso facto irritum sit, nec tantum resisti quomodo libet, armis tamen seclusis; verum etiam ad censuras adversus illos procedi possit: si Reus de facto violenter aut dolosè extractus fuerit, eum protinus restituere, ac quavis damna Reo illata compensare debeantur: non obstante quacunque consuetudine, qualis omnis ab Urbano VIII. 5. Junii 1641. sublata fuit, si sit prejudicialis libertati ac immunitati

Eccle-

Ecclesiasticæ, quamvis sit immemorabilis, & fama privilegii cum ea concurrat.

452. Nunc de probatione videndum est, *an Episcopus stare debeat processum per laicos formatum super crimine excepto?* Ad quod breviter respondetur, declaratione talis criminis iudicio Episcopi localis à Gregorio XIV. esse commissam; quæ melius fieri non posse videtur, quàm informatione captâ ex processu facto à Iudice laico, præsertim si fabricatus fuerit, antequam Reus se receperat ad locum immunem: quia non agitur ad condemnandum Reum, in quo casu non probant acta Iudicis laici c. *Inter alia* & c. *Etsi Clerici*. 4. *de Iudicio*. sed ad Iudicem Ecclesiasticum de qualitate criminis informandum: ubi ad cavendam omnem æquivocationem, observo, in similibus, sicut etiam cum Clericus à Curia sæculari remittitur simul cum actis ad Iudicem Ecclesiasticum, acta ejusmodi deservire ad informandum.

tionem, si que Reus testes pro repeti-
tis habere, vel aliàs illis acquiescere ve-
lit, procedi posse ad ulteriora, & sic
quoque ad sententiam inclusivè: secus
autem, repetenda esse Juris media, dan-
dasque defensiones, ut Juris.

453 Et ne quid ambiguitatis reli-
quum maneat: de ipsomet immunitatis
Ecclesiasticæ loco, tandem subnecto,
per illum intelligi, non tantum Eccle-
sias consecratas *c. Ecclesia, 9. X. h. t.*
Sed etiam benedictas, sine superioris li-
centia dirutas, si subsit spes reparationis
Innocen. in *c. Cum ex injuncto. 2. notab.*
ultim. X. de novi oper. nunt. interdictas
vel pollutas, arg. *c. dictum. 8. dist. 81.*
& Abb. in *c. fin. num. 6. X. de consecr.*
Ecc. Hospitale, & Oratorium publicum
Episcopi auctoritate constructum Abb.
in *c. fin. n. 4. X. de censib. cæmeteria c.*
cum Ecclesia. 5. ubi gl. V. cæmeteriis. X.
h. t. quapropter jam olim in cæmeteriis
collocatæ erant cruces, quibus septa &
ambitus designabantur; *item Palatium*
Epi-

Episcopale c. *Id constitutum*. 36. XVII.
 q. 4. Atrium, porticum, campanile,
 tectum, & quicquid ad totam externam
 fabricam pertinet; aut Ecclesie adheret,
 ut claustra, dormitoria &c. c. *Quisquis*
 21. XVII. q. 4. & DD. ad c. *si quis con-*
tumax. 20. ibi: *de atrio Ecclesia* &c.
 XVII q. 4. Quod autem olim de ex-
 tensione immunitatis ad quadraginta
 & respectu Capellarum vel minorum
 Ecclesiarum, ad triginta passus obinu-
 erat, ob Ecclesiarum frequentiam me-
 ritò plerique in locis ab usu recessit.

DECAS X.

*De Sanctimonialibus, Canonistis,
 Tertiariis, & oblatis.*

CAPIT I.

*De distinctione inter monaste-
 ria monialium exempta, & nou-
 exempta,*

454. *Sanctimonialios propriè dicit,*

417.

GL
 30